

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Тернопільський національний економічний університет
Кафедра менеджменту, публічного управління та персоналу**

Клапків Андрій Ігорович

**Вдосконалення механізму інформаційного
забезпечення органу місцевого самоврядування**

спеціальність 074 «Публічне управління та адміністрування»
освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»
Випускна кваліфікаційна робота за освітнім ступенем «бакалавр»

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	6
1.1. Суть та необхідність інформаційного забезпечення організації діяльності органу місцевого самоврядування	6
1.2. Нормативно-правове забезпечення роботи з інформацією в органах місцевого самоврядування	11
Висновки до розділу 1.....	17
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	18
2.1. Оцінка організації інформаційного забезпечення діяльності органу місцевого самоврядування	18
2.2. Оцінка форм та методів інформаційного забезпечення діяльності органу місцевого самоврядування	26
2.3. Оцінка комунікативних зв'язків в процесі інформаційного забезпечення діяльності органу місцевого самоврядування.....	36
Висновки до розділу 2.....	42
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	43
3.1. Шляхи оптимізації структури та функцій управління інформаційними технологіями в органі місцевого самоврядування.....	43
3.2. Впровадження сучасних веб-технологій інформаційного забезпечення організації діяльності органу місцевого самоврядування.....	48
Висновки до розділу 3.....	54
ВИСНОВКИ.....	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	60
ДОДАТКИ.....	67

ВСТУП

Актуальність дослідження. Однією з умов ефективної діяльності органів місцевого самоврядування у XXI сторіччі є використання можливостей інформаційного суспільства, яке створює єдиний інформаційний простір, що характеризується мінливою та високою інтенсивністю інформаційних процесів. Ефективне публічне управління можливе лише на засадах створення якісно нових систем інформаційного забезпечення, завдяки яким можливе досягнення повноти та точності інформації, оперативне прийняття та реалізація управлінських рішень на всіх рівнях публічної влади. Задоволення інформаційних потреб органів місцевого самоврядування призвело до усвідомлення необхідності створення інформаційно-аналітичних систем на основі сучасних інформаційних технологій, які дозволяють автоматизувати обробку інформаційних масивів та забезпечити оперативний доступ до них якнайширшому колу службовців органів місцевого самоврядування. Відтак інформатизація органів місцевого самоврядування повинна розглядатись як постійний технологічний процес, що забезпечує своєчасну обробку інформаційних запитів і сприяє прийняттю оптимальних рішень. Інформаційні технології надають нові можливості, які не можна реалізувати у традиційних адміністративних процесах, це гарантована можливість доступу суспільства до інформації, контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування. В цьому контексті питання удосконалення інформаційного забезпечення організації діяльності органу місцевого самоврядування є актуальним.

Зазначені обставини актуалізують потребу в удосконаленні інформаційного забезпечення організації діяльності органу місцевого самоврядування. Її вирішення неможливе без урахування результатів досліджень у сфері теорії державного управління, зокрема, принципів та процесів розбудови системи роботи органів місцевого самоврядування, опису комунікаційних взаємодій в ній. Серед таких досліджень необхідно відзначити роботи В. Бакуменка, Ю. Ковбасюка, М. Корецького, Д. Неліпи, О. Поважного, В. Токаревої та ін. Інформаційне забезпечення органів влади та місцевого самоврядування та його важливість у прийнятті управлінських рішень досліджували А. Дегтяр, Н. Діденко, І. Древицька, О. Карпенко, Р. Коваль, Р. Крюков, Ю. Машкаров, В. Мороз, Н. Нижник,

С. Телешун, В. Тертичка, В. Тронь тощо. Проблема впровадження в систему державного управління технологій електронного врядування досліджувалась Р. Августиним, А. Барановим, М. Бутком, І. Клименко, Д. Норрісом та М. Муном, А. Семеновим, В. Цимбалюком, С. Чукут, О. Шевчук та ін.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є теоретичне обґрунтування і розробка науково-методичних підходів та інструментарію впровадження сучасних технологій роботи з інформацією в органах місцевого самоврядування та вдосконалення інформаційного забезпечення організації діяльності Колиндянської сільської ради.

Відповідно до мети було поставлено такі **завдання**:

- визначити суть та необхідність інформаційного забезпечення організації діяльності органу місцевого самоврядування;
- проаналізувати нормативно-правове забезпечення роботи з інформацією в органах місцевого самоврядування;
- проаналізувати організацію інформаційного забезпечення організації діяльності органу місцевого самоврядування;
- провести оцінку форм та методів інформаційного забезпечення діяльності органу місцевого самоврядування;
- провести оцінку комунікативних зв'язків в процесі інформаційного забезпечення діяльності органу місцевого самоврядування;
- визначити шляхи оптимізації структури та функцій управління інформаційними технологіями в органі місцевого самоврядування;
- запропонувати впровадження сучасних веб-технологій інформаційного забезпечення організації діяльності органу місцевого самоврядування.

Об'єктом дослідження є процес вдосконалення інформаційного забезпечення організації діяльності Колиндянської сільської ради.

Предметом дослідження є науково–теоретичні та організаційно– методичні аспекти вдосконалення інформаційного забезпечення організації діяльності Колиндянської сільської ради.

Методи дослідження. Теоретичну та методологічну основу дослідження складають праці вітчизняних і зарубіжних вчених, які охоплюють широкий спектр

питань щодо інформаційних аспектів публічного управління та ефективності електронного урядування. Для досягнення поставленої мети в роботі застосовано низку сучасних методів дослідження: абстрактно–логічний метод (для визначення сутності основних теоретичних понять і категорій), структурно–функціональний метод (для визначення складових роботи з інформацією в органах місцевого самоврядування); методи аналізу та синтезу (для формування концептуальних положень удосконалення роботи з інформацією в органах місцевого самоврядування), метод узагальнення, ситуаційний підхід (для виявлення проблем та напрямів удосконалення роботи з інформацією в органах місцевого самоврядування, визначення шляхів адаптації світового досвіду до використання органами місцевого самоврядування України); методологія проектування інформаційних систем (для вивчення роботи з інформацією в органах місцевого самоврядування).

Теоретична новизна випускної кваліфікаційної роботи полягає у розвитку теоретичних положень щодо вдосконалення інформаційного забезпечення організації діяльності Колиндянської сільської ради

Практичне значення одержаних результатів. Практичне значення одержаних результатів забезпечується можливістю їх використання в діяльності органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування. Окремі рекомендації можуть бути впроваджені в діяльність Колиндянської сільської ради.

Апробація. За результатами дослідження опубліковано тези доповідей на тему «Інформаційне забезпечення діяльності органу місцевого самоврядування» Збірнику матеріалів доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах інноваційного розвитку економіки (Тернопіль, ТНЕУ, 2020р).

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота, зміст якої викладено на 56 сторінках, складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 72 найменувань, 1 додаток та містить 5 таблиць і 4 рисунки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

1.1. Суть та необхідність інформаційного забезпечення організації діяльності органу місцевого самоврядування

Успішна інформаційна діяльність органів місцевого самоврядування є нині необхідною умовою існування і розвитку держави. Необхідність інформаційної діяльності в публічному управлінні визначається кількома обставинами. По-перше, публічне управління як діяльність з переробки інформації характеризується зростаючими обсягами різнопланової інформації, яка непридатна для безпосереднього її використання, а потребує спеціальної переробки у світлі прийнятої парадигми управління. По-друге, сучасне публічне управління стає все більш динамічним і ситуативним, що приводить до зростаючої потреби в знанні, у відомостях, які дозволили б ухвалити правильне рішення щодо виходу з даної ситуації.

Розгляд інформації як засобу організації управління соціальними системами є найприйнятнішим з позицій державного управління. Інформація в управлінні соціальними системами – це «відповідним чином документовані або привселюдно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються в суспільстві, державі й навколишньому природному середовищі та які використовуються в управлінській діяльності» [6, 25]. Розглядаючи роль інформації в публічному управлінні, сучасна наука нагромадила значну кількість підходів, які висвітлюють різні аспекти питання.

Перш за все слід звернутися до системно-кібернетичної методології, оскільки її здобутки широко використовуються в якості методологічного базису у більшості наук, в т.ч. науці державного управління. А. Моль характеризує інформацію як кількість непередбачуваного, яке міститься у повідомленні, наслідуючи зв'язок інформації поняттям «ентропія», під яким розуміється кількісна характеристика інформації як ступінь невизначеності стану системи, що знімається при отриманні інформації (К. Шеннон). В роботі Н. Вінера інформація – це поняття, що відображає зміст, отриманий від зовнішнього світу в процесі пристосування до

нього. В контексті даного підходу інформація виступає як сукупність даних про певний об'єкт та уявлення про залежність між ними (М. Алексєєва); потік повідомлень (І. Нонака); виокремлена і впорядкована частина даних, оброблена для використання (Р. Акофф) [30].

Досить важливий прикладний аспект трактування інформації, який щільно пов'язаний як з вищезгаданими антропоцентричним підходом, так і з підходом, який в якості основи бере поняття «дані», розкрито в дослідженні Є. Коломієць: інформація – це знання (дані), включені безпосередньо в комунікативний процес [27].

Варто зауважити, що в законодавстві України поняття інформації не є однозначним (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Тлумачення поняття «інформація» в законодавстві України

Законодавчий акт	Визначення поняття «інформація»
Закон України «Про інформацію»	Інформація – документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому середовищі
Цивільний кодекс України	Інформацією є документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що мали або мають місце у суспільстві, державі та навколишньому середовищі
Закон України «Про телекомунікації»	Інформація – відомості, подані у вигляді сигналів, знаків, звуків, рухомих або нерухомих зображень чи в інший спосіб.
Закон України «Про захист економічної конкуренції»	Інформація – відомості в будь-якій формі й вигляді та збережені на будь-яких носіях (у тому числі листування, книги, помітки, ілюстрації (карти, діаграми, органограми, малюнки, схеми тощо), фотографії, голограми, кіно-, відео-, мікрофільми, звукові записи, бази даних комп'ютерних систем або повне чи часткове відтворення їх елементів), пояснення осіб та будь-які інші публічно оголошені чи документовані відомості.
Закон України «про захист інформації в автоматизованих системах»	Інформація в автоматизованих системах – сукупність усіх даних і програм, які використовуються в автоматизованих системах незалежно від засобу їх фізичного та логічного представлення.

Примітка. Розроблено автором на основі [56; 58; 68]

Якщо в Законі України «Про інформацію» [58] трактування даного поняття здійснено в наступному вигляді: інформація – задокументовані або публічно розголошені відомості про події та явища, що відбуваються в суспільстві, державі та оточуючому природному середовищі, тобто зроблено акцент на даних і підкреслюється комунікаційний аспект; в Законах «Про телекомунікації» [68] та «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» [56]

визначення надається дуже стисло; то в Законі «Про захист економічної конкуренції» конкретизуються форми інформації.

Урахування аспектів розгляду інформації та міркувань щодо її ролі в публічному управлінні дозволяє більш повно відобразити властивості інформації (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Властивості інформації в контексті управління

Властивість	Суть властивості
доступність	наявність можливості отримання та сприйняття інформації, в т.ч. співставність цінності інформації з витратами на її отримання та її конфіденційність
актуальність	ступінь зберігання цінності інформації для управління в момент її використання
достовірність	властивість відображати реально існуючі об'єкти з необхідною точністю
цінність	сполучення релевантності – властивості інформації задовольняти потреби в ній, та змістовності – питомої семантичної ємності загального обсягу даних
упорядкованість	міра структурованості і різноманіття даних
своєчасність	можливість використання інформації при ухваленні управлінського рішення без порушення встановленої процедури і регламенту, тобто її отримання і сприйняття перед настанням певного часу
точність	ступінь близькості відображення певного явища (об'єкта) в даних самому явищу або об'єкту
повнота	достатній для ухвалення правильного управлінського рішення зміст
стійкість	властивість інформації реагувати на зміну початкових даних, зберігаючи необхідну точність

Примітка. Розроблено автором на основі [2; 6; 17; 27]

Чинниками, які сприяють інтенсифікації інформаційної діяльності, виступають, з одного боку, те, що сьогодні створюються сотні електронних банків даних, які містять найрізноманітніші відомості, а з другого – той факт, що сьогодні уже створені, застосовуються та удосконалюються вельми ефективні методи опрацювання різноманітної інформації [1]. Але існує ціла низка чинників об'єктивного характеру, що ускладнюють процес інформаційної роботи. До їх числа, зокрема, включають:

- неточність і неповноту інформації, з якою мають справу орган влади, що породжуються недостатністю ресурсів для її отримання, та браком взаємодії між органами влади, законодавчими обмеженнями на доступ до інформації;
- обмеження часу, відведеного на прийняття управлінських рішень, незалежно від складності питання та обсягу інформації;
- багатокритеріальність в процесі прийняття управлінських рішень,

характерна для органів влади всіх рівнів;

– недостатній рівень культури виконання та використання інформаційно–аналітичних матеріалів, що забезпечують діяльність органів влади [11].

За цих умов реалізація окремих складових інформаційного забезпечення публічного управління потребує інтерактивного характеру, оскільки така інтерактивність дозволяє уникнути низки з наведених обмежень і, за висловом В. Дрешпака, «створює умови для запровадження такого звичного для розвинутих країн світу явища як електронна демократія – тобто можливість кожної людини брати участь у формуванні та реалізації державної політики, прийнятті рішень органами влади, використовуючи при цьому інформаційно–комунікаційні технології (ІКТ) для двостороннього інтерактивного зв'язку між державою (органами влади) та громадянами» [22, 41].

Зазначені обставини визначають доцільність реалізовувати інформаційне забезпечення публічного управління паралельно з впровадженням е-урядування. Електронний уряд – система публічного управління, яка, з метою підвищення ефективності своєї діяльності, зорієнтована на максимальне реальне впровадження та використання новітніх досягнень науки і техніки, зокрема у сфері інформаційних технологій – має інструментальний характер; його основною складовою виступає єдина інфраструктура міжвідомчої автоматизованої інформаційної взаємодії, у реальному масштабі часу, органів місцевого самоврядування та органів місцевого самоврядування між собою, з громадянами і суб'єктами господарювання [18].

Впровадження технологічних та інформаційних правил надання адміністративних послуг дозволяє: оптимізувати схеми прийому заяв; гарантувати дотримання термінів розгляду заяв; підвищити якість експертизи документів; скоротити терміни проходження документів на кожному етапі; оперативно обмінюватися інформацією із заявником ; перейти на електронну взаємодію при напрямі запитів, заяв про виправлення технічних помилок і отримання відповідей у вигляді відомостей або документів в електронному вигляді, що виключає паперовий документообіг і дозволяє скоротити терміни для отримання інформації [24, 42].

До числа функцій інформаційного забезпечення публічного управління варто віднести наступні:

– інформаційна функція – забезпечення обміну даними, в т.ч. визначення

джерел інформації і способів доступу до них, організація потоків інформації, формування комплексу технічних засобів для організації інформаційних потоків, розвиток і створення нових інформаційних і телекомунікаційних технологій і поетапне формування єдиного інформаційного простору;

– управлінська функція – забезпечення інформаційного супроводу на усіх етапах управлінського циклу: при підготовці, прийнятті та контролі виконання управлінських рішень;

– інструментальна функція – забезпечення підвищення ефективності публічного управління шляхом використання ІКТ і методів аналізу даних;

– діагностична функція – отримання достовірної та максимально об'єктивної картини ситуації, в т.ч. організація зворотного зв'язку;

– прогностична функція – виявлення проблем, загроз, реальних та потенційних конфліктів, з метою їх запобігання;

– пізнавально–ментальна функція – сприяння зміні розуміння суті явищ, зміні ментальності керівників;

– безпекова функція – запобігання витоку інформації, несанкціонованих або ненавмисних впливів на її зміст, повноту, достовірність, точність тощо і на ліквідацію наслідків таких впливів [1, 52-53].

В практичному аспекті найбільш важливими функціями виступають моніторинг ситуації та запитів, експертно-аналітичне забезпечення, збирання та первинне опрацювання інформації, створення системи автоматизованої підтримки аналітичних досліджень, створення системи автоматизованої підтримки надання адміністративних послуг.

Таким чином, під інформаційним забезпеченням публічного управління варто розуміти особливий вид інформаційної діяльності, що здійснюється інформаційними підрозділами органів влади на базі сучасних інформаційно–комунікаційних технологій, та передбачає збирання, обробку, аналіз інформації з метою отримання даних, які лягають в основу реалізації державно-управлінських рішень і надання адміністративних послуг. Слід наголосити, що в інформаційній діяльності органів місцевого самоврядування (ОМС) актуалізується наявність певних суперечностей і проблем.

1.2. Нормативно-правове забезпечення роботи з інформацією в органах місцевого самоврядування

Особлива увага в структурі інформаційної діяльності органів місцевого самоврядування надається її регулюванню, що здійснюється відповідними нормативно-правовими актами. На сьогодні реалізація державної політики в зазначеній сфері здійснюється на основі Конституції України, Законів України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про електронний цифровий підпис», «Про Національну програму інформатизації», «Про державну статистику», «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки», «Про звернення громадян», Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні», Постанова КМУ «Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи «Електронний уряд» та ін.

Закон України «Про інформацію» [58] регулює відносини щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації. У ньому зазначено, що основними напрямками державної інформаційної політики є: забезпечення доступу кожного до інформації; забезпечення рівних можливостей щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації; створення умов для формування в Україні інформаційного суспільства; забезпечення відкритості та прозорості діяльності суб'єктів владних повноважень; створення інформаційних систем і мереж інформації, розвиток електронного урядування; постійне оновлення, збагачення та зберігання національних інформаційних ресурсів; забезпечення інформаційної безпеки України; сприяння міжнародній співпраці в інформаційній сфері та входженню України до світового інформаційного простору.

Закон України «Про Національну програму інформатизації» визначає загальні засади формування, виконання та коригування Національної програми інформатизації, що, у свою чергу, визначає стратегію розв'язання проблеми забезпечення інформаційних потреб та інформаційної підтримки соціально-економічної, екологічної, науково-технічної, оборонної, національно-культурної та іншої діяльності в сферах загальнодержавного значення [62].

Слід зазначити, що Національна програма інформатизації включає: Концепцію Національної програми інформатизації, сукупність державних програм

з інформатизації, галузеві програми та проекти інформатизації, регіональні програми та проекти інформатизації, програми та проекти інформатизації органів місцевого самоврядування.

Закон України «Про електронні документи та електронний документо-обіг» установлює організаційно-правові засади електронного документообігу та використання електронних документів [48]. Дія цього Закону поширюється на відносини, що виникають у процесі створення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, оброблення, використання та знищення електронних документів. Відповідно до Закону передавання електронних документів здійснюються автором або посередником в електронній формі за допомогою засобів інформаційних, телекомунікаційних, інформаційно-телекомунікаційних систем або шляхом відправлення електронних носіїв, на яких записано цей документ. Порядок електронного документообігу визначається державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями всіх форм власності згідно із законодавством.

Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» [56] регулює відносини у сфері захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах. Вимоги до забезпечення захисту державних інформаційних ресурсів або інформації з обмеженим доступом установлюються Кабінетом Міністрів України. Державні органи в межах повноважень за погодженням відповідно із спеціально уповноваженим центральним органом місцевого самоврядування з питань організації спеціального зв'язку та захисту інформації або підпорядкованим йому регіональним органом установлюють особливості захисту державних інформаційних ресурсів або інформації з обмеженим доступом.

Закон України «Про захист персональних даних» [57] регулює правові відносини, пов'язані із захистом і обробкою персональних даних, і спрямований на захист основоположних прав і свобод людини і громадянина, зокрема права на невтручання в особисте життя, у зв'язку з обробкою персональних даних. Цей Закон поширюється на діяльність з обробки персональних даних, яка здійснюється повністю або частково із застосуванням автоматизованих засобів, а також на обробку персональних даних, що містяться в картотеці чи призначені для внесення до картотеки, із застосуванням неавтоматизованих засобів.

Закон України «Про доступ до публічної інформації» [61] визначає порядок здійснення та забезпечення права кожного на доступ до інформації, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, та інформації, що становить суспільний інтерес. Метою цього Закону є забезпечення прозорості та відкритості суб'єктів владних повноважень і створення механізмів реалізації права кожного на доступ до публічної інформації. Для забезпечення збереження та доступу до публічної інформації документи, що знаходяться у суб'єктів владних повноважень, підлягають обов'язковій реєстрації в системі обліку.

Щодо всебічного і об'єктивного висвітлення діяльності органів місцевого самоврядування та органів місцевого самоврядування засобами масової інформації, то відповідно до Закону України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» [64] ОМС зобов'язані надавати ЗМІ повну інформацію про свою діяльність через відповідні інформаційні служби цих органів, забезпечувати журналістам вільний доступ до неї, крім випадків, передбачених Законом України «Про державну таємницю», не чинити на них будь-якого тиску і не втручатися в їх виробничий процес.

Закон України «Про соціальний діалог в Україні» визначає правові засади організації та порядку ведення соціального діалогу в Україні з метою вироблення та реалізації державної соціальної і економічної політики, регулювання трудових, соціальних, економічних відносин та забезпечення підвищення рівня і якості життя громадян, стабільності в суспільстві [65]. Закон України «Про телебачення і радіомовлення» регулює відносини, що виникають у сфері телевізійного та радіомовлення на території України, визначає правові, економічні, соціальні, організаційні умови їх функціонування, спрямовані на реалізацію свободи слова, прав громадян на отримання повної, достовірної та оперативної інформації, на вільне обговорення суспільних питань.

Регламентуючими документами, що задають конкретні параметри роботи майбутнього інформаційного суспільства України, є:

– Постанова Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2012 р. №1134 «Про запровадження Національної системи індикаторів розвитку інформаційного суспільства», якою затверджено перелік індикаторів розвитку інформаційного суспільства [50];

– Постанова Верховної Ради України від 05 липня 2012 р. №5096–VI «Про затвердження Програми інформатизації законодавчого процесу у Верховній Раді України на 2012–2017 роки», що описує систему «Електронний парламент». Ця система передбачає розробку підсистем: «Електронний офіс народного депутата України», «Електронний комітет», «Електронна погоджувальна рада», «Електронна бібліотека й архів» та «Електронний зал пленарних засідань».

Орієнтацію України на створення інформаційного суспільства та інтеграцію до європейського інформаційного суспільства вперше було передбачено Стратегією інтеграції України до ЄС (розділ 13), ухваленою 1998 року. 20 жовтня 2005 року вийшов Указ Президента України №1497/2005 «Про першочергові завдання з впровадження новітніх інформаційних технологій», що визначив одним із пріоритетів державної політики створення в країні інформаційного суспільства [46, 11].

Важливим у контексті нашого дослідження є вивчення структурної організації інформаційної діяльності органів місцевого самоврядування відповідно до її законодавчо визначених цілей, завдань і функцій. Одним з важливих нормативних документів, що регламентує структурну організацію інформаційно-аналітичної діяльності ОМС, є Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» [64].

Рівень упровадження інформаційних технологій у публічному секторі є незначним та в більшості випадків не має системного характеру. Державними органами проводиться робота з опрацювання документів переважно в паперовому вигляді, що значно ускладнює оперативне вжиття заходів для вирішення проблемних питань, своєчасне надання адміністративних послуг і довідкової інформації з питань діяльності державних органів [37]. Основними причинами виникнення цих проблем є:

- використання державними органами подібної інформації, що міститься в різних базах даних і не пов'язана між собою;
- відсутність ідентифікаторів, які пов'язують інформаційні об'єкти в різних базах даних;
- використання електронних інформаційних систем і баз даних державних органів, взаємодія яких з ресурсами інших державних органів не була передбачена

під час їх проектування;

– відсутність системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів, упровадження та функціонування якої забезпечує створення, використання, обмін та збереження інформації, що належить державі, відповідно до запитів і повноважень державних органів [33, 232].

Положення про систему електронної взаємодії органів місцевого самоврядування визначає засади створення, впровадження та забезпечення функціонування системи електронної взаємодії органів місцевого самоврядування. Супутній Порядок роботи з електронними документами через систему електронної взаємодії органів місцевого самоврядування з використанням електронного цифрового підпису встановлює загальні правила створення, відправлення, передавання, одержання, оброблення, використання, зберігання електронних документів та електронних копій паперових документів, на які накладено електронний цифровий підпис, які не містять інформацію з обмеженим доступом, Секретаріатом Кабінету Міністрів України, міністерствами, іншими центральними органами місцевого самоврядування, місцевими органами місцевого самоврядування через систему електронної взаємодії органів місцевого самоврядування. Створення такої глобальної системи, безумовно, амбіційний та перспективний проект, що у подальшому принесе багато благ та модернізує і прискорить процес обміну інформацією між органами місцевого самоврядування [42, 52-53].

На даний час елементи цієї системи функціонують тільки в центральних апаратах органів виконавчої влад. На місцях залишається доволі недостатній рівень інформатизації процесів документообігу в установах. Для того, щоб система повною мірою запрацювала в державних установах, уже повинен бути запроваджений електронний документообіг, в тому числі із використанням відповідних систем. А це потребує додаткових матеріальних витрат на їх закупівлю та впровадження.

На місцевому рівні питання інформаційного забезпечення можуть врегульовуватись кількома видами документів, серед яких:

1. Статут територіальної громади. Акт, що може прийматися сільською, селищною або сільською радою відповідно до ст. 19 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». На сьогодні, відповідно до вказаного Закону, затвердження статутів є необов'язковим, тому вони відсутні у багатьох

територіальних громадах. Разом з цим, питання проведення громадських слухань, загальних зборів громадян за місцем проживання, порядок здійснення місцевих ініціатив згідно із згаданим вище Законом мають бути врегульовані саме статутами територіальних громад. Щодо аспектів інформаційного забезпечення місцевого самоврядування, у статуті територіальної громади в разі його прийняття доцільно також визначити офіційні друковані видання ради, виконкому та строки оприлюднення в цих виданнях рішень, розпоряджень та іншої офіційної інформації. Також тут можуть бути виписані загальні засади інформування громадськості через офіційний сайт громади, норми щодо прийому громадян посадовими особами місцевого самоврядування, розгляду звернень та запитів тощо.

2. Регламент ради, виконкому. У цьому загальному документі, що врегульовує порядок діяльності місцевої ради або її виконавчого комітету, доцільно прописати, зокрема, порядок залучення громади до підготовки рішень, порядок висвітлення роботи ради, виконкому друкованими та електронними ЗМІ, порядок оприлюднення та обговорення проектів рішень, порядок розгляду радою місцевих ініціатив, механізми врахування пропозицій громадських слухань, загальних зборів громадян за місцем проживання, порядок оприлюднення рішень ради, виконкому. Відповідно до ст. 46 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» прийняття регламенту ради є обов'язковим.

3. Окремі рішення ради, її виконавчого комітету, розпорядження сільського голови. Питання інформаційної роботи можуть бути врегульовані також іншими актами (наприклад, рішенням ради про затвердження положення про інформаційний підрозділ). Доцільним є затвердження комплексного документу, який би врегульовував питання інформування про діяльність ради, виконкому та сільського голови, наприклад, інформаційного регламенту. Такий акт вирішував би питання інформаційної діяльності в комплексі та нівелював небезпеку існування прогалин та неузгодженостей, яка є значною при регулюванні одного питання декількома актами.

Зважаючи на вищевикладене, можна стверджувати, що про реалізацію єдиної інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури органів державної влади та органів місцевого самоврядування говорити зарано.

Висновки до розділу 1

Інформаційне забезпечення місцевого самоврядування – це особливий вид інформаційної діяльності, що здійснюється інформаційно-аналітичними підрозділами органів місцевого самоврядування на базі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, та передбачає збирання, обробку, аналіз інформації з метою отримання даних, які лягають в основу реалізації державно-управлінських рішень і надання адміністративних послуг. Інформаційне забезпечення організації місцевого самоврядування виконує такі основні групи функцій: моніторинг ситуації та запитів, експертно-аналітичне забезпечення, збирання та первинне опрацювання інформації, створення системи автоматизованої підтримки аналітичних досліджень, створення системи автоматизованої підтримки надання адміністративних послуг.

Інформаційне забезпечення органів місцевого самоврядування має реалізовуватися в рамках інформаційної системи публічного управління паралельно з реалізацією проектів е-урядування. Уточнено визначення інформаційної системи органу місцевого самоврядування як сукупності архітектур, що на основі інформаційних технологій використовує комплекс методів збору та обробки інформації з зовнішніх та внутрішніх джерел, для забезпечення органу місцевого самоврядування вичерпною інформацією, необхідною для прийняття та реалізації державно-управлінських рішень і надання адміністративних послуг.

Інформаційна діяльність органів місцевого самоврядування – це сукупність інформаційних дій, спрямованих на забезпечення реалізації функцій і повноважень органів місцевого самоврядування та задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави, засобами, що передбачено чинним законодавством України. Проаналізоване нормативно-правове забезпечення роботи з інформацією в органах місцевого самоврядування, зокрема низку законів України: «Про інформацію», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронний цифровий підпис», «Про обов'язковий примірник документів», «Про Національну програму інформатизації», «Про телекомунікації», «Про Національну систему конфіденційного зв'язку», «Про захист інформації в автоматизованих системах» та ін., яке є достатнім для впровадження нових інформаційних технологій в органах місцевого самоврядування.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

2.1. Оцінка організації інформаційного забезпечення діяльності органу місцевого самоврядування

Відповідно до чинного законодавства на рівні адміністративного району публічна влада в Україні представлена трьома інституціями – районними державними адміністраціями, районними радами та місцевою (сільською, селищною, сільською) радою.

Місією діяльності Колиндянської сільської ради є: служіння територіальній громаді шляхом надання якісних і доступних адміністративних послуг, поліпшення соціального, економічного та культурного розвитку ОТГ, створення сприятливого середовища для праці, відпочинку та духовного розвитку населення; удосконалення системи управління, її спрямування на якість і приведення у відповідність до визнаних міжнародних стандартів.

Для забезпечення реалізації вказаної місії, Колиндянська сільська рада виконує наступні функції: залучає населення до участі у вирішенні питань місцевого та загальнодержавного значення; володіє, використовує та управляє комунальною власністю; забезпечує комплексний соціально-економічний та культурний розвиток ОТГ; надає соціальні послуги населенню; забезпечує законність, громадську безпеку, правопорядок, охорону прав, свобод і законних інтересів громадян; забезпечує соціальний захист населення, сприяє працевлаштуванню громадян; захищає права місцевого самоврядування.

Наявність структури – невід’ємний атрибут усіх реально існуючих систем, у тому числі організаційних, до яких належать органи місцевого самоврядування. В структурі Колиндянської сільської ради функціонує:

– апарат сільської ради, який складається з: загального відділу; організаційно-кадрового відділу; юридичного відділу; відділу бухгалтерського обліку та звітності; сектору інформаційно-програмного забезпечення; відділу ведення Державного реєстру виборців;

– самостійні управління та відділи (із статусом юридичної особи), зокрема: управління соціального захисту населення, сім'ї та праці; фінансове управління; відділ освіти, молоді та спорту; відділ культури, туризму, національностей та релігії; відділ державного архітектурно-будівельного контролю; відділ житлово-комунального господарства, благоустрою та інфраструктури; відділ містобудування, архітектури та капітального будівництва;

– самостійні управління та відділи (без статусу юридичної особи), зокрема: відділ економічного розвитку, інвестицій та комунальної власності; відділ муніципального розвитку, інвестицій та енергоменеджменту; сектор з питань надзвичайних ситуацій і цивільного захисту; архівний сектор; центр надання адміністративних послуг; відділ з питань державної реєстрації.

Однією із основоположних функцій Колиндянської сільської ради є інформаційне забезпечення організації діяльності Колиндянської сільської ради, яке здійснюється сектором інформаційно-програмного забезпечення (див. рис. 2.1).

Відповідно до положення, сектор інформаційно-програмного забезпечення є структурним підрозділом Колиндянської сільської ради, є підзвітним і підконтрольним їй, у своїй діяльності підпорядковується сільській раді, Колиндянському сільському голові та працює над безпосереднім керівництвом заступника сільського голови.

Сектор інформаційно-програмного забезпечення сумісно з іншими відділами та управліннями сільської ради створений для формування позитивного та динамічного іміджу органу місцевого самоврядування через забезпечення відкритості його діяльності та налагодження конструктивних зв'язків з громадськістю, засобами масової інформації, політичними партіями, організаціями громадянського суспільства.

Робота сектору інформаційно-програмного забезпечення скеровується на вирішення трьох основних завдань:

- забезпечення участі громади у вирішенні питань місцевого значення;
- формування довіри громадськості до місцевої влади;
- публічне визнання її діяльності.

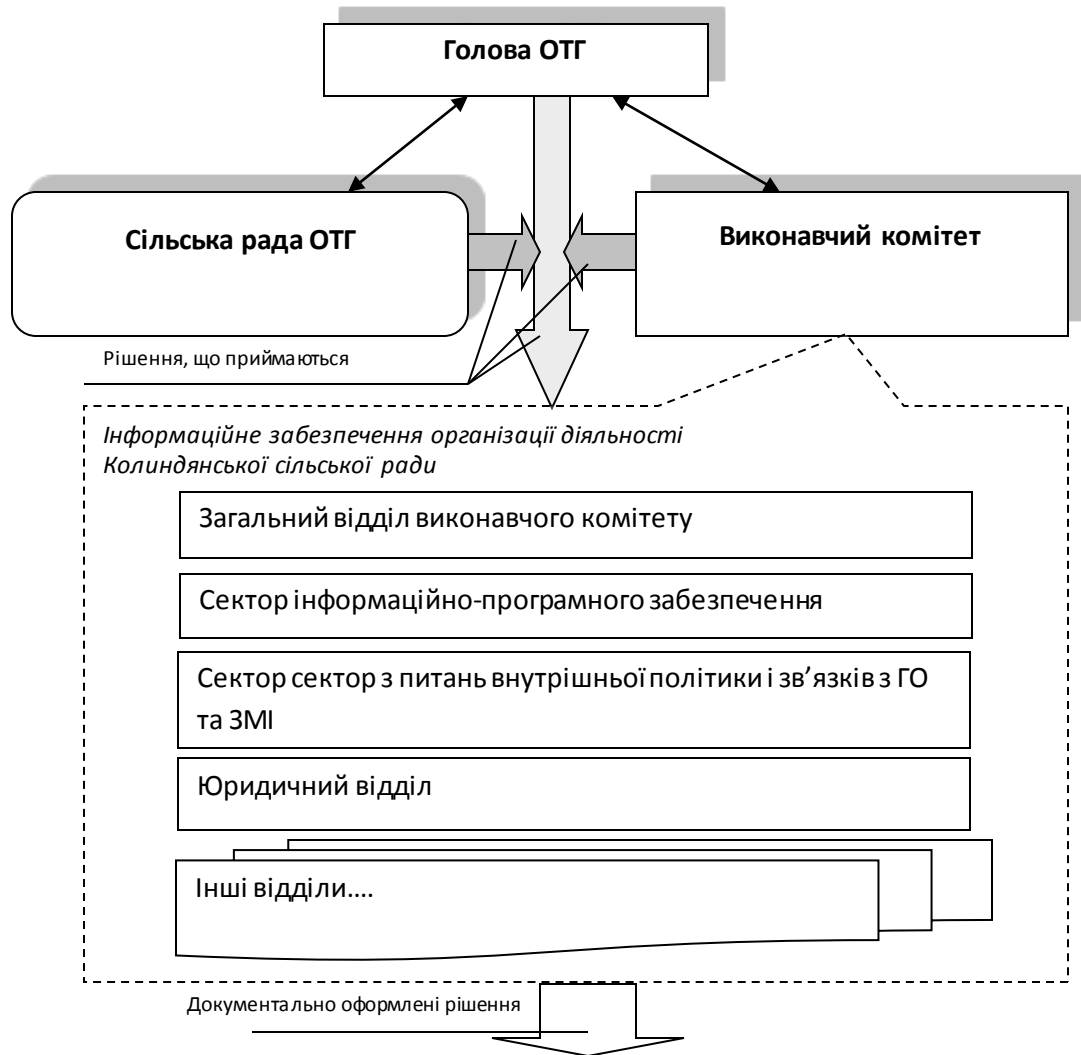

Рис. 2.1. Структура інформаційного забезпечення організації діяльності Колиндянської сільської ради

Примітка. Складено автором.

Діяльність сектору інформаційно-програмного забезпечення спрямована на різноманітні цільові групи, які можна умовно поділити на внутрішні та зовнішні. Основні внутрішні цільові групи – це сегменти, на які розподілена громада за різними ознаками (підприємці, пенсіонери, студенти тощо), організації громадянського суспільства, а також ланки системи місцевого самоврядування територіальної громади. До зовнішніх цільових груп належать інші органи місцевого самоврядування та державної влади, інвестори, гості громади, туристи, міжнародні організації, партнери, органи влади іноземних держав тощо. Особливою цільовою аудиторією є ЗМІ, Інтернет-видання та журналісти.

Основними завданнями сектору інформаційно-програмного забезпечення є:

- оприлюднення на офіційній веб-сторінці Колиндянської сільської ради у

мережі Інтернет інформації про дні засідань сільської ради та виконавчого комітету, порядок денний таких засідань, а також про проекти рішень та прийняті рішення;

- висвітлення діяльності органів та посадових осіб сільської ради у засобах масової інформації, в мережі Інтернет, проведення публічних заходів депутатами та посадовими особами сільської ради;

- оголошенням інформації під час публічних виступів посадових осіб та депутатів сільської ради;

- публічне звітування сільського голови, виконавчих органів, депутатських комісій та депутатів сільської ради;

- створення спеціальних інформаційних систем, що містять відповідну інформацію, та забезпечення доступу до них;

Робота сектору інформаційно-програмного забезпечення чітко регламентована внутрішніми документами. Насамперед – це положення про сектор інформаційно-програмного забезпечення Колиндянської сільської ради, в якому визначаються основні функції та завдання, обов'язки керівництва сектору. Дане положення затверджено відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». У свою чергу, положення про інші виконавчі органи ради містять засади взаємодії з інформаційним підрозділом. Також такі норми про інформаційну взаємодію між виконавчими органами містяться у регламенті виконавчого комітету Колиндянської сільської ради.

Інформаційна складова присутня не лише у діяльності сектору інформаційно-програмного забезпечення Колиндянської сільської ради, а й у діяльності всіх інших структурних підрозділів органу місцевого самоврядування, які створюють інформаційні продукти самостійно чи у співпраці з іншими підрозділами. У цьому сенсі важливим є розуміння кожним посадовцем місцевого самоврядування єдності інформаційної політики та необхідності узгодженості форматів інформаційного продукту (форм подання, обов'язковості вживання певних текстових блоків, використання місцевої символіки тощо).

Основним структурним підрозділом, який оприлюднює діяльність Колиндянської сільської ради, є сектор з питань внутрішньої політики і зв'язків з ГО та ЗМІ.

Основними завданнями сектору є:

- взаємодія з усіма засобами масової інформації, незалежно від їх статусу, з метою сприяння підвищенню ролі та авторитету органів місцевого самоврядування у процесах регіонального розвитку, реалізації політичної реформи;

- інформаційне забезпечення прозорості діяльності сільської ради, сільського голови, органів місцевого самоврядування ОТГ, об'єктивне висвітлення пріоритетних напрямів їх роботи, забезпечення зворотного зв'язку через пресу, радіо та телебачення з населенням ОТГ;

- підготовка для засобів масової інформації матеріалів про діяльність сільської ради;

- підготовка та оприлюднення в засобах масової інформації звернень, звітів, вітань до державних та професійних свят тощо;

- забезпечення проведення прес-конференцій, брифінгів, "круглих столів" та інших публічних заходів за участю керівників і депутатів сільської ради, структурних підрозділів її виконавчого комітету та громадських організацій ОТГ;

- підготовка пропозицій та сприяння організації виступів керівництва сільської ради, депутатів та керівників органів місцевого самоврядування в телевізійних та радіопрограмах;

- підготовка та забезпечення публікацій тематичних матеріалів керівництва сільської ради на сторінках сільських, регіональних та всеукраїнських друкованих засобів масової інформації;

- підготовка та розміщення матеріалів на інформаційній сторінці офіційного сайту сільської ради;

- розміщення на офіційному сайті сільської ради інформації про проекти, що впроваджуються в ОТГ;

- надання друкованим та іншим засобам масової інформації організаційно-методичної, консультаційної й інформаційної допомоги.

Основними завданнями сектору інформаційно-програмного забезпечення:

– участь у реалізації єдиної державної політики у сфері інформатизації, сприяння впровадженню сучасних інформаційних технологій та електронного урядування;

– моніторинг виконання в сільській ради завдань національної, регіональної та сільської програм інформатизації, законів України, актів Президента України,

Кабінету Міністрів України з інформатизації;

– участь у розробленні та організація виконання завдань сільської програми інформатизації;

– організація та проведення робіт із захисту інформації в інформаційно–телекомунікаційних системах сільської ради;

– забезпечення функціонування інформаційно–телекомунікаційної системи сільської ради, супроводження та контроль за функціонуванням комунікаційного вузла, локальної комп'ютерної мережі, офіційного веб-сайту сільської ради, системи електронного документообігу, відеоконференцзв'язку, а також інших інформаційних ресурсів апарату сільської ради.

Сектор інформаційно-програмного забезпечення відповідно до покладених завдань реалізує державну політику у сфері інформатизації сільської ради, координує діяльність структурних підрозділів сільської ради, її апарату з питань інформатизації; контролює стан виконання в сільській ради завдань національної, регіональної та сільської програм інформатизації; забезпечує безперебійну роботу комунікаційного вузла зв'язку сільської ради, який здійснює функціонування локальної комп'ютерної мережі, офіційного веб-сайту сільської ради, системи електронного документообігу та інших інформаційних ресурсів апарату сільської ради; організовує та проводить роботи із захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах апарату сільської ради; забезпечує адміністрування доступу працівників структурних підрозділів сільської ради до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб–підприємців та громадських формувань; забезпечує технічне обслуговування та супровід комп'ютерної техніки в апараті сільської ради; здійснює мультимедійне забезпечення заходів, що проводяться в апараті сільської ради; забезпечує технічну готовність електронного зв'язку, необхідного для забезпечення діяльності апарату сільської ради; підтримує в актуальному стані бази даних інформаційно–пошукової системи та антивірусних програм, що використовуються в апараті сільської ради, та створює умови для використання її структурними підрозділами сільської ради; забезпечує впровадження в апараті сільської ради новітніх інформаційних технологій, та ін.

Робота Колиндянської сільської ради проводиться за річними і квартальними планами, які затверджуються розпорядженням сільського голови. У разі потреби –

можуть складатися оперативні (місячні) плани та оперативні (тижневі), які затверджуються керівником апарату сільської ради. Планування роботи сільської ради з підготовки проектів регуляторних актів здійснюється з урахуванням статті 7 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності». Плани роботи Колиндянської сільської ради передбачають заходи, спрямовані на виконання Конституції України, законів України, актів Президента України, постанов Верховної Ради України, прийнятих відповідно до Конституції та законів України, актів Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади вищого рівня, державних і регіональних програм соціально-економічного та культурного розвитку, здійснення інших визначених законами і делегованих сільською радою повноважень та забезпечення реалізації політики територіальної громади.

Організація роботи з документами у Колиндянській сільській раді здійснюється в порядку, передбаченому Інструкцією з діловодства, що розроблена відповідно до Типової інструкції з діловодства міністерствах, інших центральних та місцевих органах виконавчої влади, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 року №55. Інструкція з діловодства в апараті сільської ради затверджується розпорядженням сільського голови. Здійснення контролю і перевірка виконання документів в Колиндянській сільській раді регулюється Положенням про порядок здійснення контролю і перевірки виконання документів у Колиндянській сільській раді, яке затверджується відповідним розпорядженням сільського голови. Організація роботи з документами, що містять інформацію з обмеженим доступом, здійснюється в установленому законодавством порядку.

Колиндянська сільська рада організовує в установленому порядку розгляд звернень громадян – пропозицій (зауважень), заяв (клопотань), скарг. Організація розгляду звернень громадян, у тому числі ведення діловодства та проведення особистого прийому громадян, покладається на юридичний відділ апарату Колиндянської сільської ради. Діловодство за зверненнями громадян ведеться відповідно до Інструкції з діловодства за зверненнями громадян в органах державної влади і місцевого самоврядування, об'єднаннях громадян, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форми власності, в засобах масової інформації, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 14

квітня 1997 року № 348 (зі змінами та доповненнями).

Для сприяння здійсненню повноважень Колиндянської сільської ради сільський голова утворює консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи (ради, колегії, робочі групи тощо), служби та комісії, та визначає завдання, функції та персональний склад зазначених органів. З метою забезпечення участі громадян в управлінні державними справами при Колиндянській сільській раді відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 року № 996 зі змінами, утворюється громадська рада.

Сільський голова на виконання Конституції України, законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, розпоряджень голови обласної державної адміністрації, за власною ініціативою видає одноособово в межах повноважень сільської ради розпорядження. Керівники структурних підрозділів сільської ради та її апарату готують проект листа до відповідної ради за підписом першого заступника, заступника голови або секретаря сільської ради (відповідно до розподілу обов'язків) про погодження цього проекту нормативно-правового акту, який додається до нього. Документи надсилаються рекомендованим листом. Головний розробник проекту розпорядження додає до нього лист відповідної ради.

Відповідно до статті 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації» [61], електронні версії розпоряджень, які носять нормативно-правовий характер, підготовлені відповідно до розділу 12 Регламенту, подаються головним розробником проекту разом із супровідним листом до сектору з питань внутрішньої політики та зв'язків з громадськістю апарату сільської ради не пізніше ніж за 20 робочих днів до дати їх видання для розміщення на веб-сайті сільської ради. Після видання сільським головою відповідного розпорядження, головний розробник проекту готує листа до юридичного відділу апарату сільської ради про зняття з веб-сайту Колиндянської сільської ради проекту розпорядження, яке носить нормативно-правовий характер. Сектор інформаційно-програмного забезпечення апарату сільської ради забезпечує розміщення зазначеної інформації на веб-сайті Колиндянської сільської ради.

Розпорядження Колиндянського сільського голови нормативного і ненормативного характеру оприлюднюються в порядку, передбаченому

Законом України «Про доступ до публічної інформації» [61]. Розробники проектів розпоряджень сільського голови перед поданням на візування начальнику апарату подають електронні версії проектів розпоряджень, який робить відмітку в аркуші погодження про прийняття електронних версій. Порядок підготовки електронних версій проектів розпоряджень сільського голови визначається окремим документом. Розпорядження сільського голови надсилаються заінтересованим органам, установам та організаціям і посадовим особам в паперовому або електронному вигляді згідно з розрахунком розсилання і оприлюднюються на офіційному веб-сайті сільської в установленому порядку.

Оригінали розпоряджень засвідчуються гербовою печаткою Колиндянської сільської ради, копії розпоряджень – печаткою загального відділу апарату сільської ради. Оригінали розпоряджень підшиваються у справи в хронологічному порядку й зберігаються у загальному відділі апарату сільської ради протягом двох років, після чого передаються на зберігання до архіву Колиндянської сільської ради.

Робота Колиндянської сільської ради, її апарату та структурних підрозділів є відкритою і гласною, за винятком розгляду питань, які становлять державну таємницю або належать до конфіденційної інформації. Висвітлення діяльності сільської ради здійснюється в порядку, передбаченому законодавством.

2.2. Оцінка форм та методів інформаційного забезпечення діяльності органу місцевого самоврядування

Діяльність апарату та структурних підрозділів Колиндянської сільської ради передбачає виконання заходів, спрямованих на виконання Конституції України, законів України, актів Президента України та Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади вищого рівня, доручень Прем'єр-міністра України, державних і регіональних програм, здійснення інших визначених законами повноважень та забезпечення реалізації державної політики. До роботи сільської ради включаються: актуальні питання, пов'язані із здійсненням заходів із соціально-економічного розвитку громади, функціонуванням галузей господарського комплексу та розв'язанням проблем у соціальній сфері, поліпшенням діяльності сільської ради, її взаємодією з органами державної влади, які потребують розгляду на засіданнях колегій, нарад у сільського

голови і його заступників тощо, основні організаційно-масові заходи, проведення яких забезпечується сільською радою або за її участю.

Реєстрація документів у Колиндянській сільській раді здійснюється відповідно до Регламенту та Інструкції з діловодства. Загальний відділ Колиндянської сільської ради відповідно до покладених на нього завдань забезпечує єдиний порядок діловодства і роботи з документами в сільській раді відповідно до Положення про відділ організації діловодства, Інструкції з діловодства сільської ради, Регламенту Колиндянської сільської ради та інших нормативно-правових документів.

Інформатизація діяльності Колиндянської сільської ради здійснюється відповідно до рішення Колиндянської сільської ради від 24 лютого 2018 р. № 213 [44], яким затверджено Програму інформаційно-аналітичного та ресурсного забезпечення діяльності сільської ради на 2018–2019 роки. Дана Програма спрямована на формування інформаційно-аналітичних матеріалів та ресурсне забезпечення реалізації вказаних заходів відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», враховуючи п. 2 статті 85 Бюджетного кодексу України, який визначає механізми покращення ресурсного забезпечення структурних підрозділів виконавчої влади в районі, а саме: здійснювати впродовж бюджетного періоду видатки на утримання бюджетних установ одночасно з різних бюджетів, коли такі видатки здійснюються за рішенням відповідної місцевої ради за рахунок вільного залишку бюджетних коштів або перевиконання дохідної частини загального фонду місцевого бюджету за умови відсутності заборгованості бюджету за захищеними статтями видатків протягом року на будь-яку дату.

У Програмі стверджується, що фінансування сільської ради та її структурних підрозділів здійснюється з сільського бюджету. Для виконання делегованих повноважень мобілізуються усі наявні ресурси – матеріально-технічні, трудові, фінансові. Разом з тим, їх обсяг обмежується граничними видатками сільського бюджету, що не вистачає для забезпечення ефективної та якісної діяльності. На придбання обладнання і предметів довгострокового користування (КЕКВ 3110) протягом останніх років кошти з сільського бюджету не виділялись. Тому основною проблемою є: неможливість ефективного виконання сільською радою повноважень внаслідок недостатнього фінансування. Разом з тим, залучення

додаткових коштів, зокрема, з позабюджетних джерел, обмежується корупційним законодавством.

Метою Програми є забезпечення ефективного функціонування сільської ради та її структурних підрозділів для надання якісних послуг громадянам на рівні європейських стандартів, оздоровлення відносин між органами влади та населенням, інститутами громадянського суспільства, а також забезпечення виконання повноважень, які здійснюються апаратом, управліннями, відділами і іншими структурними підрозділами сільської ради.

Основними шляхами реалізації Програми інформаційно-аналітичного та ресурсного забезпечення діяльності сільської ради є:

- забезпечення відкритості прозорості діяльності органів влади та їх ефективної взаємодії;
- вирішення питань, пов'язаних з особливостями інформаційного та ресурсного забезпечення управлінських процесів;
- забезпечення безперервної роботи «гарячих» ліній сільської ради;
- забезпечення інформаційного супроводу проведення засідань виконкому сільської ради, нарад за допомогою сучасних мультимедійних засобів;
- підтримка роботи офіційного сайту сільської ради;
- створення єдиної мережі по обміну інформацією між відділами та секторами сільської ради;
- підтримка інформаційного та матеріально-технічного забезпечення сільської ради та її структурних підрозділів, в тому числі для впровадження програмно-технічного комплексу «Клієнт казначейства–Казначейство», «Парус», бюджетної та податкової звітності;
- придбання обладнання і предметів довгострокового користування, в тому числі комп'ютерної та оргтехніки;
- організація нових засад державної служби та служби в органах місцевого самоврядування;
- облаштування архівного сховища стелажами та картонажем.

Реалізацію Програми інформаційно-аналітичного та ресурсного забезпечення діяльності сільської ради на 2018–2019 роки здійснено за рахунок коштів сільського бюджету. Зокрема, у 2018 році на її реалізацію спрямовано 510

тис. грн., а у 2019 році – 350 тис. грн. При цьому реалізація Програми мала б забезпечити: стабільність роботи сільської ради та її структурних підрозділів при виконанні своїх функцій; покращення співпраці між сільською владою та жителями громади; покращення технічного забезпечення сільської ради; недопущення виникнення заборгованості за спожиті енергоносії та комунальні послуги; підвищення рівня управління бюджетним процесом.

За технічне забезпечення інформаційної діяльності Колиндянської сільської ради відповідає сектор інформаційно-програмного забезпечення. Сектор утворено сільським головою з метою розвитку інформаційних технологій та забезпечення сталої роботи інформаційно–телекомунікаційної системи в апараті сільської ради, вивчення стану інформаційно-комп'ютерного забезпечення структурних підрозділів сільської ради, надання методичної допомоги з цих питань.

У Колиндянській сільській раді почався процес налагодження електронного документообігу. З 24 січня 2019 року відбулося навчання щодо роботи в системі електронного документообігу АСКОД, яке проводив начальник відділу інформаційно-комп'ютерного забезпечення Тернопільської обласної державної адміністрації. Зокрема, працівники сільської ради ознайомилися з інтерфейсом Системи АСКОД та «шляхом проходження» документів від керівника до виконавця згідно електронної резолюції через Систему. Також вони ознайомилися із введенням в довідник Системи номенклатури справ установи, отриманням та реєстрацією вхідної кореспонденції, реєстрацією та надсиланням вихідної кореспонденції за допомогою Системи електронного документообігу.

Згідно системи електронного документообігу АСКОД, реєстрація документів у Колиндянській сільській раді здійснюватиметься відповідно до Регламенту та Інструкції з діловодства у Колиндянській сільській раді. Загальний відділ забезпечує єдиний порядок діловодства і роботи з документами сільської ради відповідно до Положення про відділ загального діловодства та контролю документообігу, Інструкції з діловодства сільської ради, Регламенту сільської ради, інших нормативних актів.

Вхідна службова кореспонденція, що надходить до сільської ради на ім'я голови, першого заступника голови, заступника сільського голови та секретаря прийматиметься і опрацьовуватиметься загальним відділом, у базі даних системи

електронного документообігу «АСКОД» та в той же день передаватиметься на розгляд голові, першому заступнику, заступнику голови та керівнику апарату сільської ради згідно з розподілом обов'язків. Реєстрації підлягають закони України, акти та доручення Президента України, акти та доручення Кабінету Міністрів України, постанови Верховної Ради України, рішення сільської ради, рішення колегії Тернопільської обласної державної адміністрації, листи від Головних управлінь ОДА, запити і звернення народних депутатів України, депутатів сільської ради, документи, що надходять із органів прокуратури і правоохоронних органів, розпорядження Колиндянської сільської ради, рішення виконкому Колиндянської сільської ради, протоколи доручень громадських слухань, протоколи доручень апаратних нарад у голови Колиндянської сільської ради, доручення та окремі доручення голови Колиндянської сільської ради, запити на інформацію та листи від організацій, установ, підприємств. Термінові документи реєструються та передаються на розгляд негайно.

Використовуватимуться такі реєстраційні дані обліку вхідних документів в системі електронного документообігу «АСКОД» сільської ради: вхідний номер та дата реєстрації; номер кореспондента та дата; кореспондент; вид документа; тема; короткий зміст документа; хід виконання; контрольний термін. Передача документів на виконання до структурних підрозділів після розгляду сільським головою, першим заступником голови, заступником сільського голови, секретарем сільської ради здійснюватиметься під підпис у журналах реєстрації видачі службової кореспонденції.

Вхідна кореспонденція у структурних підрозділах сільської ради з правом юридичної особи здійснюватиметься у базі даних системи електронного документообігу «АСКОД». Звернення громадян від фізичних осіб, які надходять до сільської ради на ім'я сільського голови, першого заступника голови, заступника сільського голови, секретаря сільської ради, реєструватимуться згідно з Законом України «Про звернення громадян» в електронному вигляді у системі електронного документообігу «АСКОД». Звернення громадян, які надходять на ім'я начальників управлінь, відділів сільської ради, реєструватимуться у відповідних управліннях, відділах сільської ради.

Вихідна кореспонденція за підписом сільського голови, першого заступника голови, заступників голови та секретаря сільської ради реєструватиметься у системі електронного документообігу «АСКОД» відділом загального діловодства та контролю документообігу в день надходження, копії листів формуватимуться у справі згідно з

номенклатурою справ і зберігатимуться у загальному відділі сільської ради.

Вихідна кореспонденція у структурних підрозділах сільської ради з правом юридичної особи здійснюватиметься у системі електронного документообігу «АСКОД» [3]. Реєстраційні дані обліку вихідних документів в системі електронного документообігу «АСКОД» такі: реєстраційний номер та дата; виконавець; кореспондент; вид документа; тема; короткий зміст документа; архівний номер.

Розпорядження Колиндянської сільської ради видаються в межах повноважень, визначених законодавством України. Підписані сільським головою розпорядження реєструватимуться загальним відділом сільської ради в комп'ютерній базі даних розпоряджень системи електронного документообігу «АСКОД» в установленому порядку з обов'язковим в кінці діловодного року оформленням журналу реєстрації розпоряджень сільської ради Колиндянської сільської ради. Загальний відділ сільської ради забезпечуватиме відправлення копій розпоряджень сільської ради згідно з розрахунком розсилки.

З метою вивчення ефективності роботи з інформацією у Колиндянській сільській раді ми опитали 26 експертів – фахівців у сфері публічного управління, у тому числі працівників сільської ради. Кількісні дані результатів експертного оцінювання щодо результативності роботи з інформацією органу місцевого самоврядування подано в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Результати експертного оцінювання результативності роботи з інформацією Колиндянської сільської ради (%)

Наслідки (показники)	Рівні		
	Високий	Низький	Незадов.
1	2	3	4
Відбиття заходів інформаційно-аналітичної діяльності в сільській раді в розпорядчих документах	27,78	55,55	16,67
Відповідність запланованих заходів цілям інформаційно-аналітичної діяльності сільської ради	5,56	50	44,44
Відповідність запланованих заходів інформаційним потребам суб'єктів інформаційно-аналітичної діяльності	16,67	38,89	44,44
Наявність планів, (угод, договорів, програм, проектів) щодо участі сільської ради в соціологічних, моніторингових дослідженнях	22,22	55,56	22,22
Здійснення науково визнаних процедур з інформаційної аналітики на інформаційному рівні	27,78	50	22,22
Здійснення науково визнаних процедур з інформаційної аналітики на аналітичному рівні	5,56	22,22	72,22
Здійснення процедур експертного оцінювання в межах компетенцій та повноважень сільської ради	5,56	44,44	50

1	2	3	4
Здійснення інформаційно-аналітичних досліджень у межах компетенцій та повноважень сільської ради	5,56	66,66	27,78
Здійснення процедур системного аналізу ситуацій у сфері державного управління	0	11,11	88,89
Інформаційно-аналітична підтримка процесу прийняття управлінських рішень в сільській ради	0	55,56	44,44
Випадки дублювання в структурних підрозділах сільської ради функцій інформаційно-аналітичної діяльності	16,67	61,11	22,22
Наявність розпорядчих документів, що регламентують структурну організацію та взаємодію суб'єктів інформаційно-аналітичної діяльності сільської ради	5,56	50	44,44
Ергономічність структури організації інформаційно-аналітичної діяльності в сільській ради	5,56	50	44,44
Якість інформаційно-аналітичних продуктів та послуг, що виробляються та надаються сільській ради	0	61,11	38,89
Якості інформаційно-аналітичних документів, підготовлених сільської ради	5,56	66,66	27,78
Наявність скарг на якість інформації, що надається сільській ради	11,11	33,33	55,56
Кількість порушень щодо дотримання законодавчо визнаних процедур з надання, вироблення та поширення інформації сільської ради	0	38,89	61,11
Достатність інформаційно-технічного забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності сільської ради	0	55,56	44,44
Якість кадрового складу державних службовців, які здійснюють інформаційно-аналітичну діяльність в сільській ради	16,67	38,89	44,44

Примітка. Розроблено автором на основі матеріалів опитування

Як свідчать отримані дані табл. 2.1, високий рівень відбиття заходів інформаційно-аналітичної діяльності сільської ради в розпорядчих документах, що регламентують цю діяльність по вертикалі влади (регіональний та місцевий рівні), визначили 27,7% експертів, низький рівень – 55,5%, незадовільний – 16,6%. Відповідність заходів цілям інформаційної діяльності сільської ради на високому рівні засвідчили 5,6% експертів, на низькому – 50,1%, на незадовільному – 44,4%. Високий рівень відповідності заходів інформаційним потребам суб'єктів інформаційної діяльності констатують 16,6% експертів, низький – 38,8%, незадовільний – 44,4%. По 22,2% експертів вважають, що наявність планів, (угод, договорів, програм, проектів) щодо участі сільської ради в наукових дослідженнях на високому та незадовільному рівнях, 55,5% – на низькому рівні.

Щодо здійснення науково визнаних процедур з інформаційної аналітики на інформаційному рівні 27,7% експертів зазначили високий рівень, 50,1% – низький, 22,2% – незадовільний, на аналітичному рівні 5,5% - високий, 22, 2% – низький, незадовільний – 72,2%. Лише по 5,6% експертів констатують високий рівень

здійснення процедур експертного оцінювання та інформаційно-аналітичних досліджень у межах компетенцій та повноважень сільської ради, 44,4% і 66,6% – низький рівень, 50,1% і 27,7% – незадовільний.

Високий рівень здійснення процедур системного аналізу ситуацій у сфері публічного управління та інформаційно-аналітичної підтримки процесу прийняття рішень в сільській раді не визначено жодним експертом. Низький рівень здійснення процедур системного аналізу ситуацій у сфері публічного управління констатують 11,1% експертів, незадовільний – 88,9%. Щодо показника інформаційно-аналітичної підтримки прийняття рішень в сільській раді – 55,5% експертів – низький рівень і 44,4% – відповідно незадовільний.

Рівні показників про ергономічність структури організації інформаційно-аналітичної діяльності в сільській раді і наявність розпорядчих документів, що регламентують структурну організацію та взаємодію суб'єктів інформаційно-аналітичної діяльності сільської ради, констатують експерти ідентично, а саме: високий рівень – 5,5%, низький – 50,1%, незадовільний – 44,4%. Випадки дублювання в структурних підрозділах сільської ради функцій інформаційно-аналітичної діяльності на високому рівні визначили 16,6%, низький – 61,1%, незадовільний – 22,2%.

Контроль інформаційно-аналітичної діяльності сільської ради оцінювали експерти за такими показниками: рівень якості інформаційно-аналітичних продуктів та послуг, що виробляються та надаються сільською радою (високий рівень – 0%, низький – 61,1%, незадовільний – 38,8%); наявність чіткої специфікації інформації, що надається сільською радою, яка полягає в прагненні отримати інформацію, потрібну для вирішення завдання – дослідницького, професійного, управлінського і т.п. (високий рівень – 5,5%, низький – 44,4%, незадовільний – 50,1%); рівень якості інформаційно-аналітичних документів, підготовлених сільською радою (високий рівень – 5,56%, низький – 66,6%, незадовільний – 27,7%); наявність скарг на якість інформації, що надається сільською радою (високий рівень – 11,1%, низький – 33,3%, незадовільний – 55,6%); кількість порушень щодо дотримання законодавчо визнаних процедур з надання, вироблення та поширення інформації сільською радою (високий рівень – 0%, низький – 38,8%, незадовільний – 61,1%).

Щодо показника достатності інформаційно-технічного забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності сільської ради, то слід констатувати, що жодним експертом не визначено високого рівня, 55,56% визначили рівень як низький, 44,44% – незадовільний. Високий рівень якості кадрового складу службовців органу місцевого самоврядування, які здійснюють інформаційно-аналітичну діяльність сільської ради, зазначили 16,67% експертів, низький – 38,89%, незадовільний – 44,44%.

За результатами експертного оцінювання можна констатувати, що більшість експертів (47,5%) визначили низький рівень результативності організаційно-адміністративного механізму управління інформаційною діяльністю сільської ради, 47,5% – незадовільний, 9,2% – високий.

Експерти наголошують на потребі визначення переліку адміністративних послуг сільської ради, що насамперед підпадають переведенню в електронний формат надання. Критерієм їх відбору є соціальна та суспільна значущість цих послуг, а також соціально-економічний ефект від їх переведення в електронний вигляд.

Колиндянська ОТГ має власний веб-сайт, що передбачено Законом України «Про адміністративні послуги».

Інтернет-сайт Колиндянської ОТГ вигідно відрізняється від інших інформаційних засобів тим, що на ньому може бути розміщений доволі великий обсяг інформації, який можна поновлювати (рис.2.2.). Фактично, до розміщення в Інтернеті надаються всі види інформації, вказані у переліку інформації, що підлягає оприлюдненню органами місцевого самоврядування. На офіційному сайті Колиндянської сільської ради запроваджено наступні послуги:

- подання запитів для отримання інформації;
- завантаження з сайту різноманітних форм документів (заяв, реєстраційних форм та інших документів);
- подання електронних документів (заяв, звернень, звітів тощо).

Водночас фахівці сільської ради не завжди звітують на ньому про виконану роботу чи про заплановані заходи, проекти. Веб-сайт не відповідає вимогам щодо наповнення, на ньому висвітлюється лише загальна інформація щодо найменування органу, його повноважень, керівництва, поточні та заплановані заходи. Водночас дані, необхідні для оперативної взаємодії сільської ради із

громадськістю, як-от: перелік і порядок надання адміністративних послуг, зразки документів та інших матеріалів для звернення громадян, порядок оскарження рішень, ухвалених органом відповідного рівня, подано досить формально. Не налагоджено надання населенню адміністративних послуг в електронному режимі.

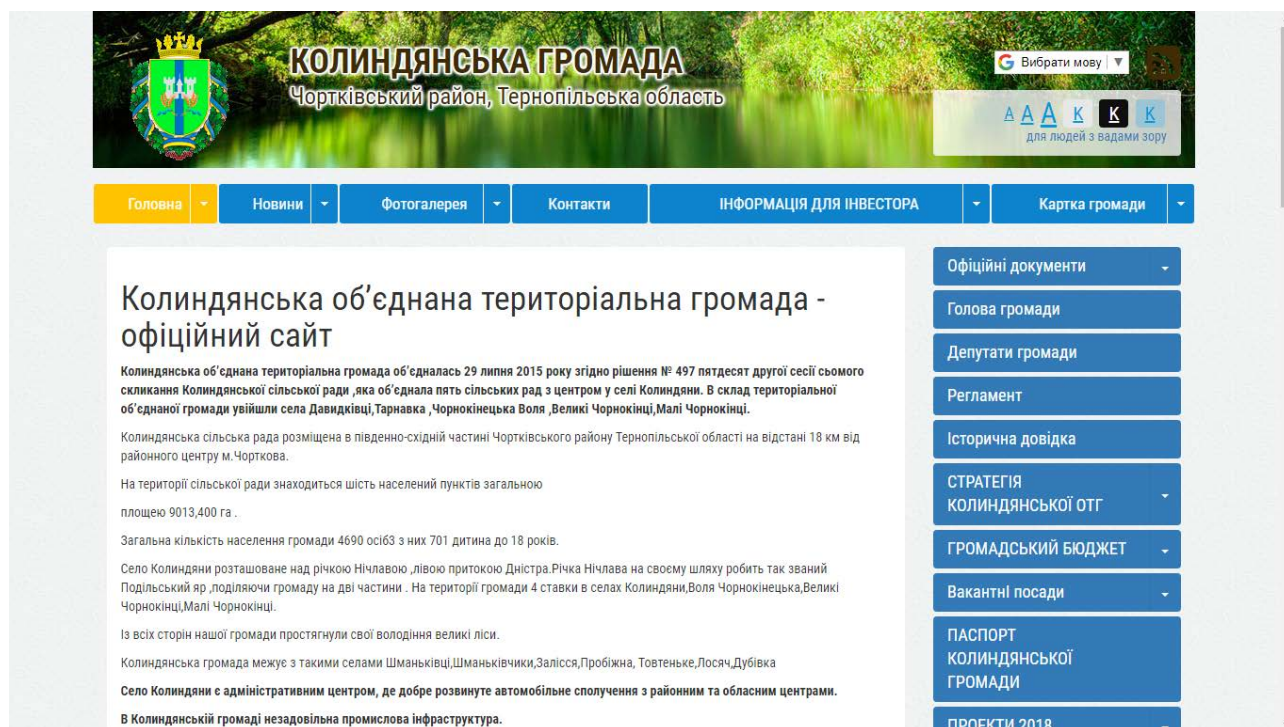

Рис. 2.2. Вікно Веб-сайту Колиндянської ОТГ

Примітка. Наведено з офіційної сторінки <https://kolyndyanska-gromoda.gov.ua/>

Також експертами було виявлено недостатній рівень використання Колиндянською сільською радою друкованих місцевих ЗМІ як однієї з форм комунікації з населенням, що підтверджується збереженням украї незначної кількості публікацій щодо висвітлення діяльності сільської ради (звітування, результати громадських опитувань, статистика прийомів громадян), наслідків прийнятих розпоряджень сільського голови, рішень апарату тощо.

Ще одним показником, який впливає на ступінь використання інформаційних та медіакомунікативних технологій в інформаційно-комунікаційній діяльності Колиндянської сільської ради, є психологічний бар'єр щодо використання сучасних ІКТ. Одна з головних причин, на погляд експертів, полягає у відсутності грамотного методичного забезпечення розробки, упровадження та використання інформаційних технологій в органах місцевого самоврядування, що починається з вербальних постановок завдань підтримки аналітичної діяльності, виду і джерел вихідних даних, розробки дружнього користувальницького інтерфейсу, а закінчується застосуванням

математичних засобів, «системних рекомендацій» щодо інформаційної підтримки управлінських рішень.

2.3. Оцінка комунікативних зв'язків в процесі інформаційного забезпечення діяльності органу місцевого самоврядування

В процесі інформаційного забезпечення діяльності Колиндянської сільської ради доводиться взаємодіяти із іншими органами влади, а також підприємствами, установами та організаціями.

Ступінь взаємодії Колиндянської сільської ради в процесі інформаційного забезпечення діяльності напряду залежить від налагодження комунікативної взаємодії досліджуваного органу місцевого самоврядування, основним призначенням якого є встановлення необхідного і достатнього інформаційного обміну між структурними підрозділами органу влади та із зовнішнім середовищем при задовільній швидкості обміну, мінімальних втратах та спотвореннях повідомлень, а також необхідного рівня захисту конфіденційних даних.

Процес взаємодії Колиндянської сільської ради в процесі інформаційного забезпечення діяльності відбувається за допомогою комунікацій, які бувають горизонтальними та вертикальними.

Всередині сектору інформаційно-програмного забезпечення Колиндянської сільської ради комунікаційні процеси протікають за схемою «всеканальної» комунікаційної мережі. Крім того, в дослідженому органі місцевого самоврядування існують ще й неформальні комунікації. Вони здійснюються в рамках різних груп, що виникають між працівниками організації внаслідок особистих симпатій і прихильностей.

Оскільки взаємодія сектору інформаційно-програмного забезпечення Колиндянської сільської ради в процесі інформаційного забезпечення діяльності відбувається за допомогою комунікацій, то доцільно проаналізувати основні засоби їх здійснення: друковані, технічні та персональні.

В Колиндянській сільській раді друковані засоби комунікації залишилися первинним засобом для внутрішнього спілкування. Прикладом друкованих засобів комунікації в досліджуваному органі місцевого самоврядування можуть бути: дошки оголошень, посадові інструкції, інформаційні листки, накази, звіти, розпорядження,

Регламент Колиндянської сільської ради тощо. При цьому накази і розпорядження використовуються при вертикальних низхідних комунікаціях, а звіти і доповіді – при вертикальних висхідних і при горизонтальних комунікаціях. Такі види комунікації, як розпорядження, визначення обов'язків та повноважень посилюють контроль в установі. На дошці оголошень розміщуються вітання, інформативні матеріали про визначні дати та досягнення співробітників.

До технічних засобів комунікації, які використовуються в практичній діяльності Колиндянської сільської ради та супроводжують процес інформаційного забезпечення діяльності, належать: телефонний зв'язок, комп'ютер, факс, e-mail та офіційний сайт досліджуваного органу місцевого самоврядування.

Загалом ж в Колиндянській сільській раді перевагу надають персональним комунікаціям, які здійснюються за допомогою різноманітних засобів. При цьому адресантами можуть бути окремі люди, відділи, управління або і сама сільська рада.

Персональні комунікації в Колиндянській сільській раді здійснюються у таких формах: збори персоналу; проведення нарад; колегії; спільне проведення культурних заходів тощо.

Збори персоналу проводяться для оперативного вирішення питань, що належать до компетенції сільської ради. Оперативні наради проводяться в досліджуваному органі місцевого самоврядування з метою координації діяльності керівників структурних підрозділів.

Напередодні проведення наради особи, які відповідальні за її організацію, подають керівникові порядок денний, список запрошених та довідкові матеріали. Безпосередньо перед початком наради здійснюється реєстрація учасників, після чого протоколювання та доведення до виконавців прийнятих доручень.

Регулярність проведення та пряме спілкування співробітників роблять наради ефективним засобом взаємодії. Ключовим моментом поліпшення внутрішніх комунікацій є пряма взаємодія між керівництвом та підлеглими.

Спільне проведення культурних заходів зміцнює канали комунікації в сільській раді та дає змогу поспілкуватися керівникам з підлеглими у неформальній обстановці. Обмін інформацією при такій невимушеній атмосфері не лише згуртовує колектив, а й дає змогу зібрати нову інформацію про працівників, оцінити наявний стан речей з іншого ракурсу, скоординувати їх функціональну діяльність.

У процесі оцінки комунікацій в Колиндянській сільській раді необхідно враховувати унікальну сукупність взаємозалежних робіт, які мають певні відмінності, зокрема, обмеженість у часі; чіткі цілі, які мають бути досягнуті з одночасним виконанням низки вимог (технічних, економічних, фінансових, соціальних, організаційних тощо); внутрішні та зовнішні взаємозв'язки операцій, завдань і ресурсів; конкретні терміни початку і закінчення проекту; обмежені ресурси; певний ступінь специфіки діяльності та умов реалізації такої діяльності; неминучість різного роду конфліктів тощо.

Важливою складовою функціонування системи документообігу в Колиндянській сільській раді є формалізація управлінських рішень за допомогою документів. Таку функцію виконують розпорядження сільського голови. Структура виданих розпоряджень сільського голови відображена на рис. 2.3.

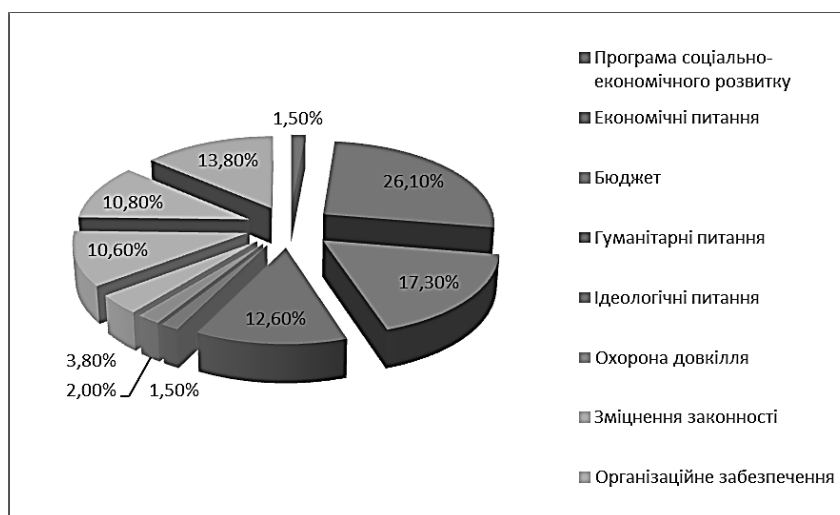

Рис. 2.3. Структура виданих розпоряджень Колиндянського сільського голови

Примітка. Розроблено автором на основі аналізу діяльності Колиндянської сільської ради

Аналіз розпоряджень голови Колиндянської сільської ради свідчить, що найбільша їх кількість стосується економічних питань (26,1 %), бюджету (17,3 %), гуманітарних (12,6 %) та інших питань.

Проведені дослідження показали, що переважно паперовий обіг документів у Колиндянській сільській раді є надмірно повільним і призводить до значних витрат ресурсів, необхідних для роботи поштових служб, канцелярії. Практика вимагає удосконалення документування та документообігу із застосуванням комп'ютерних технологій. Комп'ютерні технології дозволяють автоматизувати весь цикл роботи з документами: від створення і редагування документів, їх

реєстрації, контролю виконання, інформаційно-довідкової роботи, організації руху документів усередині установи (візування, узгодження документів), прийом-передача документів до організації повнотекстового електронного архіву.

Дослідження документообігу в Колиндянській сільській раді виявили й основні недоліки, характерні для паперових технологій: втрата близько 15 % документів; до 30% робочого часу витрачається на пошук інформації; створення великої кількості копій (до 19 %). Водночас перевагами електронного документообігу є: зростання продуктивності праці державних службовців на 25–50 %, зменшення часу обробки наявного документа на 75 %, час створення документа скорочується на 20–30 %. Введення інформаційних технологій дає змогу заощадити робочий час державних службовців у 2–3 рази.

Комп'ютерні технології дозволяють зменшити витрати на взаємодію між управліннями Колиндянської сільської ради та іншими органами державної влади. Нині на комунікації та відрядження сільською радою за рік витрачається близько 120 тис. грн. Застосування системи електронного документообігу дозволить досягти економії витрат на відрядження, логістику, комунікації (факси, телефонні розмови), зменшити витрати на діяльність з координації (наради, співбесіди). Також важливо, що досягається прискорення адміністративних процедур, як наслідок – зменшення навантаження на службовців. Порівняння середнього часу опрацювання документа в паперовому і електронному вигляді свідчить, що швидкість опрацювання документа зростає у 15 разів. За рахунок економії витрат на друк, зберігання та транспортування паперових документів система дозволяє заощадити до 90 тис. грн.

Під час реалізації процедур закупівель в Колиндянській сільській раді забезпечується прозорість процедур та зменшення цін, значне зменшення вартості реалізації процесів закупівель. Спостерігається економія до 80 тис. грн. При наданні такої державної послуги, як консультування, зменшується кількість робіт, що виконуються повторно, і час на консультування. Загалом державними службовцями витрачається до 35 % робочого часу для надання консультацій та роз'яснень. При застосуванні системи електронного документообігу економія робочого часу на консультування досягає 15 %.

Таким чином, впровадження системи електронного документообігу в

Колиндянській сільській раді дозволить підвищити ефективність діяльності різних категорій користувачів системи в організації. Сільському голові система електронного документообігу дозволить оперативно ухвалювати рішення щодо документів і надасть ефективні засоби контролю за їх виконанням. Посадовим особам (виконавцям) система електронного документообігу надасть прості й зручні засоби для роботи з документами з необмеженою кількістю користувачів. Загальний відділ сільської ради отримає потужний інструмент для автоматизації обробки всієї ділової документації. Система також дозволить звільнити площі, відведені під зберігання паперових документів, і знизити вартість архівного зберігання документів, яка для електронних документів на 80 % нижче в порівнянні з паперовими (за рік у райдержадміністрації витрачається близько 10 тис. грн).

Окрім економічного ефекту, результатами впровадження системи електронного документообігу повинено стати – для суб'єктів звернень:

- чітке визначення переліку документів, необхідних для отримання відповідної адміністративної послуги;

- отримання максимуму адміністративних послуг в одному приміщенні; можливість отримання бланків заяв за місцем отримання послуги; зручний для споживачів адміністративних послуг режим роботи центру надання адміністративних послуг у районі;

- здійснення контролю адміністраторами центру за обґрунтованістю плати за адміністративні послуги та за додержанням суб'єктами надання адміністративних послуг строку розгляду справ та прийняття рішень;

- вивільнення часу, який раніше витрачався на багаторазові відвідування різних адміністративних органів та перебування в чергах для отримання конкретної послуги;

- наявність та доступність інформації про перелік та порядок надання адміністративних послуг;

- мінімізація корупційної складової за рахунок зменшення або відсутності безпосереднього спілкування суб'єктів звернень з представниками адміністративних органів;

- надання адміністративних послуг в електронній формі та доступ суб'єктів звернення до інформації про адміністративні послуги з використанням мережі

Інтернет.

Для суб'єктів надання адміністративних послуг результатами впровадження системи електронного документообігу повинено стати:

- підвищення ефективності роботи працівників суб'єктів надання адміністративних послуг через зменшення часу на консультування суб'єктів звернень;
- зменшення часу та зусиль для оформлення вхідних/вихідних документів;
- створення єдиного інформаційного простору збору, накопичення, аналізу всіх видів інформації;
- можливість забезпечення прозорості, відкритості та зрозумілості дій у сфері надання адміністративних послуг;
- раціональна мінімізація кількості документів та процедурних дій, що вимагаються для отримання адміністративних послуг;
- забезпечення безоплатного автоматизованого віддаленого доступу адміністраторів у режимі реального часу до інформації в інформаційних системах суб'єктів надання адміністративних послуг, підприємств, установ, організацій, які належать до сфери їх управління, в яких міститься інформація, необхідна для надання адміністративних послуг.

Впровадження системи електронного документообігу дозволить зменшити витрати на документообіг; підвищити якість обслуговування замовників; збільшити швидкість реагування на запити; дасть можливість контролювати всі процеси, що відбуваються в режимі реального часу; забезпечити кращу керованість; збільшити швидкість поширення інформації; створити більш ефективні ділові комунікації між структурними підрозділами й усередині самих підрозділів; поліпшити моральний клімат і ступінь задоволеності співробітників своєю працею; забезпечити більш швидке та якісне прийняття рішень.

Таким чином, впровадження сучасних інформаційних технологій у Колиндянській сільській раді є не тільки засобом підвищення ефективності функціонування органу державної влади, а й необхідною умовою для переходу на якісно новий рівень публічного управління.

Висновки до розділу 2

Проаналізувавши організацію інформаційного забезпечення діяльності Колиндянської сільської ради, необхідно провести зміни парадигми інформаційного забезпечення органу місцевого самоврядування, яка передбачає широке використання сучасних інформаційно-комунікаційних засобів, передусім Інтернету, на всіх рівнях управління, перехід на електронний документообіг, об'єднання локальних мереж органів влади в інтегровану мережу, доступ державних службовців до Інтернету, а також уможливлення інтерактивної участі громадян у процесі прийняття рішень.

Система інформаційного забезпечення діяльності Колиндянської сільської ради повинна мати відкритий характер і забезпечувати інтерактивну взаємодію між підрозділами всередині установи, між органами державної влади та місцевого самоврядування як по вертикалі та і по горизонталі, між органом влади та громадянами.

В організації інформаційного забезпечення діяльності Колиндянської сільської ради відсутні повноцінні та функціональні інформаційні системи, до складу яких повинні входити бази даних необхідної інформації, системи зв'язку та передачі даних, системи обробки даних, автоматизовані робочі місця; Відсутні первинні елементи інформаційної системи, до складу яких входять комплекси технічних засобів (обчислювальна техніка, системне і спеціальне програмне забезпечення); відсутні експертні системи, які б сприяли пошуку, генерації та відбору найбільш вдалим управлінських рішень. Удосконаленням інформатизаційного забезпечення діяльності Колиндянської сільської ради повинен стати розвиток інформаційної інфраструктури, зокрема її технологічної, організаційної та кадрової складових.

Проведені дослідження показали, що переважно паперовий обіг документів в сільської ради є повільним і призводить до значних витрат ресурсів, необхідних для роботи загального відділу. Електронний документообіг Колиндянської сільської ради не відповідає сучасним вимогам, що надмірно ускладнює обіг документів та не сприяє спрощенню роботи апарату. Впровадження системи електронного документообігу дозволить підвищити ефективність діяльності різних категорій користувачів.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

3.1. Шляхи оптимізації структури та функцій управління інформаційними технологіями в органі місцевого самоврядування

Одним із пріоритетів України є розвиток інформаційного суспільства з електронним урядуванням, впровадження якого сприятиме створенню умов для ефективного відкритого і прозорого публічного управління. На порядку денному в Україні постало питання інтенсифікації впровадження і розвитку електронного урядування в усіх сферах життя суспільства, одним із важливих складників якого є електронний документообіг.

Аналізуючи історію впровадження електронного документообігу в Україні, слід відзначити, що розвиток перших технічних засобів автоматизації почався ще на початку 80-х років, але питання розвитку електронного документообігу були ще не на часі. Перші кроки України щодо впровадження електронного документообігу розпочалися лише після здобуття незалежності, коли Україна почала активно входити в сучасний світ технологій [2].

Так, ще у 2003 році було прийнято надзвичайно важливі закони: «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Електронний цифровий підпис». Відзначено, що «електронний документ може бути створений, збережений, переданий або перетворений електронними засобами у візуальну форму подання шляхом відображення певних даних, які містить цей документ, електронними засобами або на папері у формі, придатній сприймання його змісту людиною» [48]. Під системою документообігу розглядається сукупність методів, засобів і персоналу, що підтримує документообіг у межах встановленого регламенту документообігу. А система автоматизації документообігу (система електронного документообігу) визначалася як «організаційно-технічна система, яка забезпечує процес створення, управління доступом, а також поширення електронних документів шляхом комп'ютерних мереж, а також їх контроль» [20].

Надзвичайно актуальним та важливим питанням є впровадження електронного документообігу в органах місцевого самоврядування. Основні проблеми, що стосуються інформаційно-аналітичного забезпечення ОМС, можна умовно поділити на дві групи: загальні, тобто властиві інформаційно-аналітичному забезпеченню діяльності будь-якого органу публічної влади та специфічні, обумовлені особливостями органів місцевого самоврядування в конкретній сфері, станом справ у даній сфері, тенденціями її розвитку та ін. [3, 156].

Існування загальних проблем зумовлено сучасним станом та тенденціями розвитку та впровадження інформаційно-аналітичного забезпечення у публічне управління, частковою уніфікованістю інформаційно-аналітичного забезпечення органів місцевого самоврядування та місцевого самоврядування та ін. За даними обстеження функціонуючих та створюваних інформаційно-аналітичних систем органів місцевого самоврядування було виділено типовий склад інформаційної бази підтримки функціонування цих органів, що включає: інформацію про поточний стан об'єктів управління органу місцевого самоврядування; статистичну інформацію про стан об'єктів управління органу місцевого самоврядування; вхідні і вихідні документи; інформацію про планування повсякденної діяльності; кадрову інформацію органу місцевого самоврядування; інформацію з бухгалтерського обліку та загальногосподарську інформацію; інформацію про користувачів тощо [42].

Крім власних інформаційних структур, органи місцевого самоврядування використовують зовнішні бази даних, які містять необхідну інформацію для реалізації функцій цих органів і забезпечують стандартний доступ до них. До цих зовнішніх інформаційних ресурсів належать бази даних, що формуються міжвідомчими та інтегрованими інформаційно-аналітичними системами.

Уніфікація стосується й інших складових інформаційно-аналітичних систем та процесів органів місцевого самоврядування, що пояснює одну з причин наявності загальних проблем щодо створення та запровадження інформаційно-аналітичного забезпечення у публічне управління. Так, серед загальних недоліків існуючої системи збирання та поширення інформації відзначають: значні витрати часу, великі обсяги та недостатню якість даних, у тому числі їх дублювання; відсутність класифікаторів, реєстрів, довідників; несвоєчасне, недиференційне надання інформації користувачам тощо [46, 13].

Серед основних причин, що обумовлюють недоліки, фахівці виділяють такі: формування відповідних функцій в органах місцевого самоврядування має несистемний, інтуїтивний, спонтанний характер; відсутня нормативно-правова база, що регламентує процес отримання оцінок діяльності органів влади зі сторони громадян; відсутні необхідні теоретичні розробки та методики ІС; не визначені організаційні форми впровадження ІС [38, 28].

Специфічні проблеми інформаційно-аналітичного забезпечення органів місцевого самоврядування обумовлені особливостями стратегічного планування та сферою його застосування, призначенням, функціями, завданнями, станом та тенденціями розвитку, характером та динамікою змін у зовнішньому середовищі, насамперед у геополітичній, гео економічній та геостратегічній ситуації, глобалізації, особливостями інформаційно-аналітичного забезпечення антикризових режимів стратегічного управління, необхідністю врахування проведення деякими державами спеціальних інформаційних операцій та ведення інформаційних війн проти України, специфікою роботи з інформацією з обмеженим доступом, особливостями системи критеріїв, показників та джерел інформації, рівнем агрегації даних тощо [32, 12].

Запровадження якісної та зручної системи інформаційного забезпечення в органах місцевого самоврядування є головною складовою неупередженої та професійної роботи системи публічного управління і виконання контролю за реалізацією рішень в цих органах.

Для вдосконалення інформаційного забезпечення діяльності Колиндянської сільської ради запропонована Програма інформатизації виконавчого комітету Колиндянської сільської ради на 2020-2022 роки (див. Додаток А). Програма спрямована на впровадження елементів „Електронного уряду” та вирішення завдань переходу до нового етапу розвитку суспільства - етапу інформаційного суспільства, головним змістом якого є діяльність людей, що пов’язана з отриманням, обробкою та створенням інформації.

Програма визначає основні засади реалізації місцевої політики у сфері інформатизації. Відповідно до чинного законодавства програма розроблена як складова Національної програми інформатизації України та регіональної програми інформатизації «Електронна Тернопільщина» з урахуванням її завдань та визначає

комплекс пріоритетних завдань щодо інформаційного, організаційно-технічного, нормативно-правового забезпечення діяльності виконкому Колиндянської сільської ради, її соціально-економічного розвитку шляхом упровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у всі сфери життєдіяльності громади.

Програма визначає стратегію комп'ютерного, телекомунікаційного та інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності сільської ради для задоволення інформаційних потреб громадян, сприяння соціально-економічному розвитку сільської ради шляхом упровадження сучасних та перспективних інформаційних технологій в усі сфери життєдіяльності.

У межах реалізації Програми в громаді вирішуватимуться завдання переходу до орієнтованого на інтереси людей, спрямованого на розвиток інформаційного суспільства, відкритого та прозорого публічного управління, здійснення економічної діяльності на засадах результативності та ефективності, створення умов для розвитку як самої інфраструктури інформатизації, так і забезпечення сталого інноваційного розвитку громади в цілому.

Метою програми є створення необхідних умов для забезпечення громади своєчасною, достовірною та повною інформацією шляхом широкого використання інформаційних технологій, поглиблення та подальший розвиток інформатизації громади в інтеграційному зв'язку з Національною програмою інформатизації України, і, як наслідок, ефективна взаємодія органів місцевого самоврядування з громадою ОТГ, застосування новітніх інформаційних технологій, сучасних методів та засобів збору, оброблення, зберігання інформації, створення умов для побудови інформаційного суспільства.

Програми здійснюватиметься за такими напрямками:

- розробка нормативної бази для функціонування інформаційних ресурсів;
- розвиток телекомунікаційної системи та створення корпоративної мережі виконавчих органів сільської ради;
- впровадження системи електронного документообігу в виконавчих органах сільської ради:
- розвиток технічного та програмного забезпечення інформатизації (комп'ютеризація робочих місць посадових осіб виконавчих органів сільської ради з впровадженням нових інструментальних засобів: комп'ютерів та

периферії);

- подальше впровадження ліцензійного програмного забезпечення;
- впровадження сучасних технологій доступу до ресурсів Інтернет;
- впровадження технологій створення та ведення спеціалізованих електронних баз даних у виконавчих органах сільської ради;
- легалізація наявного програмного забезпечення;
- модернізація веб-сайту сільської ради.

У результаті досягнення цілей програми значними надбаннями розвитку інформатизації, що прискорять успіх у вирішенні завдань соціально-економічного розвитку виконкому ЗМР, стануть:

- отримання громадянами рівного якісного доступу до послуг у сферах освіти, охорони здоров'я, соціального захисту тощо;
- створення потужних інформаційних ресурсів для надання електронних адміністративних послуг.

У результаті виконання завдань і заходів Програми очікується:

- залучення громадян до процесів прийняття та оцінювання управлінських рішень виконкому сільської ради шляхом широкого застосування інформаційно-комунікаційних технологій;
- охоплення системами безпаперового документообігу всіх органів місцевої виконавчої влади з використанням електронного цифрового підпису та інших систем ідентифікації;
- забезпечення дотримання вимог законодавства у сфері авторського права та захисту інформації;
- подальший розвиток телекомунікаційного середовища виконкому ЗМР;
- підвищення оперативності та ефективності прийняття управлінських рішень керівництвом виконкому сільської ради, забезпечення доступу спеціалістів органів виконавчої влади сільської ради до оперативних інформаційних та аналітичних баз даних, забезпечення ефективного впровадження Закону України „Про електронні документи та електронний документообіг”. Упровадження системи електронного документообігу й електронного цифрового підпису.

3.2. Впровадження сучасних веб-технологій інформаційного забезпечення організації діяльності органу місцевого самоврядування

Сьогодні в усьому світі спостерігається стрімкий розвиток інформаційних і комунікаційних технологій, впровадження нових ідей, перехід до нових можливостей та засобів зв'язку. Щоб надавати якісні послуги та обслуговувати потреби громадян, потрібно відмовлятися від застарілих методів обробки інформації та відповідати сучасним вимогам. Запровадження електронного документообігу є однією з таких істотних змін. Перехід на електронний документообіг значно скорочує часові витрати на виконання дій, не пов'язаних з обслуговуванням громадян: автоматичну реєстрацію документів, слідкуванню за їх переміщенням, контролюванню виконання документів тощо.

Впровадження систем електронного документообігу в органах місцевого самоврядування допомагає поліпшити прийняття управлінських рішень, прискорити взаємодію між органами влади, зробити обробку інформації більш якісною та швидкою. На жаль, наразі існує багато проблем на шляху до успішного використання системи електронного документообігу в Україні, які пов'язані, перш за все, із відсутністю ефективного механізму його впровадження, дотриманням принципів сумісності, налагодженням системи електронної взаємодії між органами влади і органами місцевого самоврядування, відповідністю технічної та технологічної баз сучасним потребам [72, 376].

Слід також відзначити, що окрім проблем з національною безпекою, переважна більшість систем електронного документообігу, які використовуються в органах місцевого самоврядування України, не є досконалими. Це зумовлено низкою проблем, які виникають під час їх використання. До найбільших проблем, пов'язаних з їх застосування можна віднести такі.

По-перше, переважна більшість систем мають клієнт-серверну структуру яка потребує виділений сервер з базами даних. Тому органам місцевого самоврядування, як зазначають фахівці, потрібно витратити кошти не лише на встановлення відповідної системи електронного документообігу, а й на окремий сервер для керування базами даних.

По-друге, надзвичайно важливим є захист інформації з обмеженим доступом та

персональними даними. При використанні системи електронного документообігу має бути застосована комплексна система захисту інформації та проведена її державна експертиза. Згідно з Класифікацією автоматизованих систем (НД ТЗІ 2.5–005–99), подібна система класифікується як автоматизована система класу «2». Слід відзначити, що побудова системи комплексної системи захисту інформації та проходження нею державної експертизи доволі тривалий та затратний процес.

По-третє, однією із найпоширеніших проблем впровадження електронного документообігу в органах місцевого самоврядування є несумісність системи з існуючим програмним забезпеченням.

По-четверте, найбільш актуальною проблемою для налагодження електронної взаємодії органів місцевого самоврядування є несумісність систем електронного документообігу між собою. Це пояснюється відсутністю координації і системного підходу до впровадження електронного документообігу в органах місцевого самоврядування, а також до уніфікованих форматів даних.

По-п'яте, застаріла матеріально-технічна база органів місцевого самоврядування, зокрема наявні мережі та їх пропускна спроможність, відсутність обладнання робочого місця держслужбовця необхідною технікою тощо.

По-шосте, неготовність державних службовців працювати з системами електронного документообігу. Так, в деяких органах місцевого самоврядування існує практика паралельної реєстрації документа в паперовому та електронному вигляді, що призводить до порушення основних принципів документообігу таких, як принцип одноразового реєстрування документів [41, 50-51].

Намагаючись прискорити процес впровадження електронного урядування, починають використовувати різноманітні технології, зокрема технологію блокчейна. При цьому перевагами технології блокчейна є прискорення переходу до взаємодії між громадянами і владою без посередництва, прозорість операцій та взаємоконтроль над їх здійсненням.

Саме недосконалість сучасних систем електронного документообігу, на нашу думку, сприяє посиленню уваги до застосування в органах місцевого самоврядування України різноманітних блокчейн технологій. Блокчейн – це розподілена база даних, у якій зберігається інформація про кожну транзакцію, вироблену в системі. Дані зберігаються у вигляді ланцюжка блоків (звідси і назва – blockchain) з записами про

транзакції. Їх неможливо підробити, так як кожен новий запис здійснює підтвердження вже існуючих ланцюжків. Щоб підробити дані, потрібно змінювати інформацію в усіх інших блоках. При цьому актуальна інформація про записи в системі зберігається у всіх її учасників й автоматично оновлюється при внесенні будь-яких змін. Розгалуженість і прозорість транзакцій – переваги блокчейна [7].

Як зазначають експерти, потенційно технологія блокчейн може бути адаптована для здійснення будь-яких операцій, пов'язаних з реєстрацією, обліком, передачею різних активів (фінансових, матеріальних, нематеріальних). При цьому тип блокчейн-сервісу, кількість учасників, а також їх географічне розташування значення не мають. Що ж стосується прикладів використання блокчейна в реформуванні державних реєстрів, то пілотні проекти в цій сфері з'явилися в 2016 році в Швеції, Грузії, Гані, Естонії, окремих префектурах Японії, деяких штатах і муніципалітетах США (Делавер і Чикаго) [14].

Особливо слід наголосити на тому, що наразі загальною світовою тенденцією щодо використання блокчейн технологій є ґрунтовний аналіз всіх ризиків та можливих побічних негативних наслідків від їх використання. Так, великі компанії та організації переважно заявляють про дослідження, розробку або тестування цієї технології, а не запровадження її. Зокрема в 2016 році у Швеції розпочалося масштабне дослідження, метою якого стало з'ясувати можливості блокчейна для переведення земельного реєстру на цю технологію. Передбачається, щоб кожен об'єкт реєстрації міг отримати «блокчейн-паспорт», в якому будуть вказані його технічні характеристики. Зокрема це сприятиме спрощенню та прискоренню оцінки об'єкта нерухомості, оскільки зараз для кожної угоди заново готуються відповідні документи.

Україна перетворюється на випробувальний майданчик для використання блокчейн в органах місцевого самоврядування. У вересні 2017 року в Україні було переведено на цю технологію Систему електронних торгів арештованим майном (СЕТАМ), яка отримала назву Open–Market. У жовтні 2017 року почали переводити на блокчейн Державний земельний кадастр. Так, станом на 1 жовтня 2017 року в Державному земельному кадастрі України було зареєстровано 18 млн 780 тис. земельних ділянок. Щоденно громадянами України здійснюється 30 тис. переглядів публічної кадастрової карти [7].

У Постанові Кабінету Міністрів України від 21 червня 2017 року зазначається,

що «з 1 жовтня 2017 р. по 20 червня 2018 року буде проводиться пілотний проект із запровадження електронних земельних торгів територіальними органами Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру, що забезпечують здійснення повноважень щодо розпорядження землями сільськогосподарського призначення державної власності» [7]. Однак вже в жовтні 2017 році Міністерство аграрної політики та продовольства спільно з Державним агентством електронного урядування та Transparency International Україна презентували оновлений Державний земельний кадастр, який розпочав роботу на технології блокчейн.

На думку урядовців, впровадження цієї технології дозволить забезпечити надійну синхронізацію даних, що унеможливить їх підміну в результаті зовнішнього втручання, гарантує прозорість, а також дасть можливість здійснювати суспільний контроль за системою. Всі витяги з кадастру переведено на технологію блокчейн. Можливість відстежувати операції в Державному земельному кадастрі може отримати будь-яка громадська організація, скачавши ноду–аудитора. Першою громадською організацією, яка отримала ноду–аудитора і почала використовувати блокчейн як засіб для публічного онлайн–контролю за реєстром стала Transparency International Україна. Слід відзначити, що нода–аудитор є незалежним компонентом блокчейн, виконує безперервний аудит всіх транзакцій мережі блокчейн державного земельного кадастру. Також було анонсовано, що до кінця 2018 р. має почати використовувати технологію блокчейн Реєстр майнових прав [14].

Запроваджена система заснована на блокчейні Egonum – розробці компанії Bitfury. Це вільне програмне забезпечення, яке не вимагає ліцензійних відрахувань. Кожна транзакція в кадастрі потрапляє в блокчейн. Він не публічний, чотири ноди знаходяться у Міністерства і одна нода у аудитора – Transparency International (вона дозволяє бачити зміни в системі). Щоб запобігти зламу всіх нод і спробу зміни даних, інформація з блокчейна кешується в блокчейн Bitcoin як найбільш надійне сховище даних. Поки що громадяни не мають своїх ключів доступу до системи, проте передбачається, що з поглибленням інтеграції технології у них з'явиться така можливість, завдяки якій ніхто не зможе внести зміни до запису про їх ділянки.

Проте експерти стверджують, що потенційна підробка даних – не основна проблема кадастру та системи торгів. Блокчейн не допоможе, якщо в систему внесено завідомо неточні дані. На думку експерта Р. Чернолуцького, технічні

ризика, такі як наявність достатньої кількості ресурсів, масштабованість, надійність системи ідентифікації, управління доступом, захист системи, в тому числі і від людського фактора тощо – це лише «вершина айсбергу» проблем, які виникають під час використання технології блокчейн [7].

Аналізуючи думки технічних експертів, слід виділити і відзначити наступні ризики і особливості впровадження блокчейн технології в органах місцевого самоврядування. Однією з найбільших загроз – є величезна ресурсоемність блокчейна. Так, для здійснення операцій з блокчейном (зокрема, це стосується і біткоіна) потрібні надпотужні майнінг-ферми, які, як правило, будують поруч з електростанціями. Саме тому деякі експерти вважають, що «принцип майнінг» (так званий proof-of-work) тотожний поняттю «спалювати ресурси людства».

Іншою проблемою є нестача потужності. Це зумовлено тим, що внаслідок ресурсоемності процесу вузли блокчейн-мережі повинні мати потужність, достатню для забезпечення діяльності держави. Окрім того, в біткоін блокчейн транзакції записуються лише раз в 10 хв. А після появи запису для надійності слід зачекати ще 50 хв., тому що записи регулярно мимовільно відкочуються.

Всі технічні експерти відзначають найбільшу уразливість блокчейн-рішень – ризик «атаки 51%», при якій зловмисник, маючи більшу сукупну обчислювальну потужність, ніж інші учасники, порушує нормальну роботу системи, публікуючи невірні дані. Існують ґрунтовні дослідження всіх ризиків і безпеки блокчейну, де розкривають питання найбільшої вразливості цієї технології від кібератак та інших зловмисних дій [11].

Окрім того, блокчейн сам по собі не вирішує проблему достовірності даних. Блокчейн гарантує незмінність даних, а не їх істинність. Тому, на думку експертів, для переходу державної системи на блокчейн-технологію важливо розробити юридично вивірених і гранично контрольований механізм перекладу офлайн-даних в державні реєстри. Ефективна робота залежить від точності заповнення реєстрів громадян, нерухомості, компаній. Особливу небезпеку становить практика внесення до реєстрів завідомо недостовірних даних.

Існує також ризик управління доступом. Для забезпечення достовірності даних і повного контролю за їх зміною, система, яка використовує блокчейн технологію, повинна на рівні програмного ядра, мати механізм управління правами

доступу до державного реєстру і контрактами. Права доступу мають приписуватися не вузлам мережі або користувачам, а смарт-контрактам.

На окрему увагу заслуговують ризики при глобальній синхронізації бази даних. Так, для реалізації однозначності роботи смарт-контрактів необхідно забезпечити синхронізацію всіх реєстрів в системі. Проблема однозначності є актуальною для платформ, що пропонують цифрову архітектуру з безліччю блокчейнів: крім узгодження баз даних усередині кожного блокчейна, на думку експертів, у них необхідно ще вирішити завдання загальної синхронізації всіх реєстрів. Для роботи в системі електронного урядування необхідна абсолютна гарантія того, що виконання будь-якої операції в будь-який момент часу на будь-якому з вузлів дасть однаковий результат. Без цієї синхронізації всі переваги блокчейн-технології зведуться до нуля [5, 246].

Окрім того, є ризик ідентифікації користувачів. Саме тому для реалізації механізму управління правами доступу, а також для взаємодії громадян з блокчейн платформою необхідно створити надійну, систему ідентифікації користувачів, бажано на основі біометричних даних. Також викликає занепокоєння доступ до персональних даних. На думку експертів, кожен хто має доступ до транзакції, бачить фінансовий стан користувача цієї системи. Потрібно на законодавчому рівні захистити персональні дані користувачів від несанкціонованого використання та поширення.

Також повинна бути вирішена проблема достовірності відображення інформації у користувача. Адже навмисне сфальсифікувати дані, на думку експертів, зокрема, виборів, можна не лише модифікацією записів в базі даних, але й спотворенням екранного інтерфейсу – для цього досить підмінити надписи на кнопках. Щоб захиститися від цього, система повинна мати механізм валідації (підтвердження) інтерфейсів, які мають стати невід'ємною частиною системи і зберігатися в блокчейні [14].

Слід звернути особливу увагу на вирішення проблеми захисту системи в інфраструктурі мережі. Так, як зазначають експерти, все, що відбувається на серверах, знаходиться в повній владі адміністраторів, і ці адміністратори з їх людським фактором і матеріальними спокусами є слабкою ланкою. Тому функція контролю цілісності державного реєстру частково покладається на робочі місця користувачів. Для того, щоб виключити підробку відповіді сервера на запит та інші зловживання, ця відповідь має бути захищена електронним підписом сервера.

Експерти також звертають увагу на те, що розподілені бази даних мають ті ж проблеми, що й централізовані. Зокрема, це стосується неможливості заздалегідь передбачити всі сценарії при програмуванні системи. Інколи державний службовець не може провести певну дію, тому що у нього немає доступу. Якщо не передбачити можливості вирішення цієї ситуації, то без неї державний реєстр може стати непрацездатним за день [18, 169].

Також при запровадженні блокчейн рішень в системі електронного урядування в Україні наразі не оголошується вартість їх використання. Проте станом на 3 грудня 2019 року за даними спеціалізованого порталу (<https://blockchain.info/>) вартість однієї транзакції становить \$ 8.39 [14].

Отже, найбільшими перешкодами на шляху до ефективного впровадження систем електронного документообігу в органах місцевого самоврядування в Україні є: недотримання принципів сумісності при запровадженні систем електронного документообігу; відсутність налагодженої системи електронної взаємодії між органами влади; відсутність єдиних стандартів і вимог систем та форматів даних; неготовність державних службовців; подекуди застарілість матеріально-технічної бази, неспроможність мереж пропускати збільшений обсяг інформації; тривалий і затратний процес сертифікації програм, пов'язаний із захистом інформації тощо. Застосування блокчейн технологій, на нашу думку, за умов усунення недоліків допоможе вирішити зазначені проблеми, пов'язані з використанням електронного документообігу.

Висновки до розділу 3

Впровадження електронного документообігу в органі державної місцевого самоврядування вимагає від усіх службовців наявності: адекватних засобів обчислювальної техніки; оснащення персональними комп'ютерами всіх працівників; засобів зв'язку пропускну здатності між автоматизованими робочими місцями; автоматизованої системи діловодства, яка використовує програмне забезпечення, що допускає перехід до електронного документообігу; готовності керівників до використання електронних аналогів власноручного підпису на документі; служб і технічних можливостей переводу вхідних паперових документів в електронну форму.

Для вдосконалення інформаційного забезпечення діяльності Колиндянської сільської ради запропонована Програма інформатизації виконавчого комітету Колиндянської сільської ради на 2020 - 2022 роки. Метою програми є створення необхідних умов для забезпечення громади своєчасною, достовірною та повною інформацією шляхом широкого використання інформаційних технологій, поглиблення та подальший розвиток інформатизації громади в інтеграційному зв'язку з Національною програмою інформатизації України, і, як наслідок, ефективна взаємодія органів місцевого самоврядування з громадою ОТГ, застосування новітніх інформаційних технологій, сучасних методів та засобів збору, оброблення, зберігання інформації, створення умов для побудови інформаційного суспільства.

Для прискорення впровадження електронного документообігу рекомендовано використовувати технологію блокчейн. Перевагами блокчейн визначено прискорення переходу до прямої взаємодії між громадянами і владою, прозорість операцій та взаємоконтроль над їх здійсненням. Перевагами блокчейн є також розгалуженість і прозорість транзакцій. Упровадження цієї технології дозволить забезпечити надійну синхронізацію даних, що унеможливить їх підміну в результаті зовнішнього втручання, гарантує прозорість, дасть можливість здійснювати суспільний контроль за системою. Застосування блокчейн технологій допоможе вирішити проблеми сільської ради, пов'язані з впровадженням і використанням електронного документообігу.

ВИСНОВКИ

Теоретичне обґрунтування і розробка науково-методичних підходів та інструментарію інформаційного забезпечення організації діяльності органу місцевого самоврядування (на прикладі діяльності Колиндянської сільської ради) дали змогу зробити такі висновки.

1. Визначено сутність та завдання інформаційного забезпечення в органах місцевого самоврядування. Інформаційне забезпечення публічного управління визначено як особливий вид інформаційної діяльності, що здійснюється інформаційно-аналітичними підрозділами органів влади на базі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, та передбачає збирання, обробку, аналіз інформації з метою отримання даних, які лягають в основу реалізації державно-управлінських рішень і надання адміністративних послуг. Інформаційне забезпечення публічного управління виконує такі основні групи функцій: моніторинг ситуації та запитів, експертно-аналітичне забезпечення, збирання та первинне опрацювання інформації, створення системи автоматизованої підтримки аналітичних досліджень, створення системи автоматизованої підтримки надання адміністративних послуг.

2. Проаналізовано класифікацію сучасних технологій інформаційного забезпечення в органах місцевого самоврядування. Доведено, що інформаційне забезпечення органів місцевого самоврядування має реалізовуватися в рамках інформаційної системи публічного управління паралельно з реалізацією проектів е-урядування. Уточнено визначення інформаційної системи місцевого самоврядування як сукупності архітектур, що на основі інформаційних технологій використовує комплекс методів збору та обробки інформації з зовнішніх та внутрішніх джерел, для забезпечення органу місцевого самоврядування вичерпною інформацією, необхідною для прийняття та реалізації державно-управлінських рішень і надання адміністративних послуг.

3. Узагальнено нормативно-правове забезпечення інформаційного забезпечення в органах місцевого самоврядування. Визначено інформаційну діяльність органів місцевого самоврядування як сукупність інформаційних дій, спрямованих на забезпечення реалізації функцій і повноважень органів місцевого самоврядування та задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і

держави, засобами, що передбачено чинним законодавством України. Проаналізоване нормативно-правове забезпечення роботи з інформацією в органах місцевого самоврядування, зокрема низку законів України: «Про інформацію», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронний цифровий підпис», «Про обов'язковий примірник документів», «Про Національну програму інформатизації», «Про телекомунікації», «Про Національну систему конфіденційного зв'язку», «Про захист інформації в автоматизованих системах» та ін., яке визнано достатнім для впровадження нових інформаційних технологій в органах місцевого самоврядування.

4. Показано організаційне забезпечення роботи з інформацією в Колиндянській сільській раді. Показано, що в діяльності сільської ради важливе місце займає робота з управлінською документацією; документи закріплюють відносини як усередині сільської ради, так і з іншими організаціями. Важливе місце в системі роботи з інформацією займає сектор інформаційно-програмного забезпечення сільської ради, основні завдання якого – проведення технічної політики розвитку інформаційних технологій, систем та мереж, безпеки передачі даних.

5. Проаналізовано різновиди інформаційного забезпечення в діяльності Колиндянської сільської ради. Інформатизація діяльності сільської ради здійснюється відповідно до Програми інформаційно-аналітичного та ресурсного забезпечення діяльності сільської ради на 2018–2019 роки. Аналіз надходження кореспонденції до сільської ради за 2018 рік свідчить, що найбільша частка документів надходить від обласної державної адміністрації. Наступну позицію займає надходження документів від підприємств, установ та організацій, кореспонденція від громадян. Незначна кількість надходження кореспонденції від Кабінету Міністрів України та рад різного рівня. Важливо, що в сільській ради почався процес налагодження електронного документообігу на основі системи електронного документообігу АСКОД. При цьому підвищується роль загального відділу, який повинен забезпечити єдиний порядок діловодства і роботи з документами в сільській ради відповідно до Інструкції з діловодства сільської ради, Регламенту сільської ради, інших нормативних актів. Відмічено психологічний бар'єр працівників сільської ради щодо використання сучасних

інформаційних технологій, причинами якого є відсутність грамотного методичного забезпечення розробки, дружнього користувального інтерфейсу та цілеспрямованого навчання.

6. Зроблено оцінку ефективності використання інформаційних технологій в Колиндянській сільській раді. Проведені дослідження показали, що переважно паперовий обіг документів в сільській раді є повільним і призводить до значних витрат ресурсів, необхідних для роботи канцелярії. При застосуванні комп'ютерної обробки документів та заяв, що надходять до сільської ради, досягається деяка економія часу та прискорення процесів обробки інформації. Економія відбувається за рахунок зменшення робочого часу на ручну обробку даних і виконання обслуговуючих функцій (передача, копіювання), на проходження документів та пошук потрібних документів, на повторне використання документів. В сільській раді на роботу з документами витрачається приблизно 54 % робочого часу службовців. Дослідження документообігу в сільській раді виявили основні недоліки, характерні для паперових технологій: втрата близько 15 % документів; до 30% робочого часу витрачається на пошук інформації; створення великої кількості копій (до 19 %). Показано, що впровадження системи електронного документообігу в сільській раді дозволить підвищити ефективність діяльності різних категорій користувачів. На основі аналізу організаційного забезпечення виявлено, що електронний документообіг Колиндянської сільської ради не відповідає сучасним вимогам, що надмірно ускладнює обіг документів та не сприяє спрощенню роботи апарату.

7. Визначено шляхи оптимізації структури та функцій управління інформаційними технологіями в органі місцевого самоврядування. Показано, що найбільшими перешкодами на шляху до ефективного впровадження систем електронного документообігу в органах місцевого самоврядування в Україні є: недотримання принципів сумісності при запровадженні систем електронного документообігу; відсутність налагодженої системи електронної взаємодії між органами влади; відсутність єдиних стандартів і вимог систем та форматів даних; неготовність державних службовців; застарілість матеріально-технічної бази, неспроможність мереж пропускати збільшений обсяг інформації; тривалий процес сертифікації програм, пов'язаний із захистом інформації.

8. Для вдосконалення інформаційного забезпечення діяльності Колиндянської сільської ради запропонована Програма інформатизації виконавчого комітету Колиндянської сільської ради на 2020-2022 роки. Метою програми є створення необхідних умов для забезпечення громади своєчасною, достовірною та повною інформацією шляхом широкого використання інформаційних технологій, поглиблення та подальший розвиток інформатизації громади в інтеграційному зв'язку з Національною програмою інформатизації України, і, як наслідок, ефективна взаємодія органів місцевого самоврядування з громадою ОТГ, застосування новітніх інформаційних технологій, сучасних методів та засобів збору, оброблення, зберігання інформації, створення умов для побудови інформаційного суспільства.

9. Запропоновано організаційно-методичне забезпечення впровадження веб-технологій роботи з інформацією в органах виконавчої влади. Для прискорення впровадження електронного документообігу рекомендовано використовувати технологію блокчейна. Перевагами блокчейн визначено прискорення переходу до прямої взаємодії між громадянами і владою, прозорість операцій та взаємоконтроль над їх здійсненням. Перевагами блокчейн є також розгалуженість і прозорість транзакцій. Упровадження цієї технології дозволить забезпечити надійну синхронізацію даних, що унеможливить їх підміну в результаті зовнішнього втручання, гарантує прозорість, дасть можливість здійснювати суспільний контроль за системою. Застосування блокчейн технологій допоможе вирішити проблеми сільської ради, пов'язані з впровадженням і використанням електронного документообігу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Августин Р.Р., Богач Ю. А. Управління інформаційними зв'язками : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2013. 241 с.
2. Августин Р.Р., Богач Ю.А. Адміністрування інформаційно-комунікативних технологій в умовах динамічного зовнішнього середовища. *Наука молода*. 2012. Випуск 18. С. 9-13.
3. Августин Р.Р. Електронне врядування як інформаційна база забезпечення взаємодії влади і бізнесу. Збірник матеріалів доповідей науково-практичної конференції з міжнародною участю «Влада і бізнес: актуальні проблеми партнерства». Тернопіль, 2013. С.104-107
4. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень : проблеми теорії, методології, практики : монографія. К. : УАДУ, 2016. 328 с.
5. Баранов О.А., Попова І. М. Правові проблеми дистанційного надання адміністративних послуг. *Університетські наукові записки*. 2017. № 2. С. 242–247.
6. Бережной О. А. Інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень. *Актуальні проблеми економіки*. 2014. № 9 (39). С. 25–29.
7. Блокчейн в земельному кадастрі України: позитивні моменти і підводні камені. URL : <https://forklog.com/blokchejn-v-zemelnom-kadastre-ukrainy-polozhitelnye-momenty-i-podvodnye-kamni/>
8. Бутко М. П. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. *Науково-технічна інформація : наук.-практ. журн.* 2012. № 1. С. 3-5.
9. Воронков І. В. Проблеми інтеграції системи баз даних для інформаційно-аналітичного забезпечення. *Науково-технічна інформація : наук.-практ. журнал*. 2014. № 3. С. 10–14.
10. Галаган Л. Інформаційне забезпечення як метод діяльності органів державної влади. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського*. 2011. Вип. 32. С. 149–153.
11. Двойленко І. В. Вирішення типових проблем впровадження систем

електронного документообігу із застосуванням електронного цифрового підпису в органах державної влади. *Державне управління: теорія і практика*. 2018. №1 (7). URL : <http://academy.gov.ua>.

12. Деля Ю. В. Інформаційне забезпечення органів публічного управління в процесі побудови правової держави : адміністративно–правовий аспект. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. 2013. № 1(2). С. 157–162.

13. Державне управління в Україні : наукові, правові, кадрові та організаційні засади : навч. посіб. / Н. Р. Нижник та ін. Л.: Вид–во Нац. ун–ту «Львів. політехніка», 2012. 352 с.

14. Державний земельний кадастр перейшов на технологію блокчейн. URL : <https://ti-ukraine.org/news>

15. Дегтяр А. О. Державно-управлінські рішення : інформаційно-аналітичне та організаційне забезпечення. Х. : ХарPI НАДУ «Магістр», 2014. 224 с.

16. Дітковська М. Формування інформаційного забезпечення в системі державного управління : автореф. дис... канд. наук з держ. упр. К., 2018. 20 с.

17. Дяченко Н. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2013. Вип. 2. URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Patp_2013_2_14.pdf.

18. Електронне урядування в Україні : аналіз та рекомендації. Результати дослідження / О.А. Баранов та ін. К. : Поліграф–Плюс, 2017. 254 с.

19. Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб. : у 15 ч. / за ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. К., 2017. Частина 9 : Електронний документообіг. Реінжиніринг адміністративних процесів в органах публічної влади. К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. 64 с.

20. Електронний документообіг та захист інформації : навч. посіб. / за ред. Н.В. Грицяк. К. : НАДУ, 2015. 84 с.

21. Захарова І. В. Організація інформаційно-аналітичного забезпечення регіональних органів державного управління. *Державне управління і право : зб. наук. праць : у 2–х ч.* К., 2016. Вип. 1. С. 42–51.

22. Інформаційно-аналітичне забезпечення органів місцевої влади : навч.

посіб. / за ред. В. М. Дрешпака. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2014. 160 с.

23. Інформаційно-комунікаційне забезпечення діяльності посадових осіб органів державної влади та місцевого самоврядування : навч.–метод. матеріали / уклад. : О. Д. Брайченко та ін. К. : НАДУ, 2015. 72 с.

24. Карпенко О. Визначення та етапи розвитку електронних послуг державного управління в Україні. *Новітні інформаційно-комунікаційні технології в модернізації публічного управління : зарубіжний і вітчизняний досвід : матеріали наук.–практ. семінару, 19 квітня 2013 р.* Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2013. С. 41–44.

25. Кисельов В. Впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та вдосконалення інформаційного забезпечення в системах державного управління як нові стратегії адміністративних перетворень. *Наукові розвідки з державного та муніципального управління.* 2015. Вип. 1. С. 348–361.

26. Кобелев О. М. Еволюція інформаційно-аналітичних технологій. *Вісник Харківської державної академії культури : зб. наук. пр.* Харків : ХДАК, 2019. Вип. 26. С. 108–117.

27. Коломієць Є. В. Інформаційно-аналітичне забезпечення органів виконавчої влади в контексті проблем державного управління. *Державне будівництво.* 2014. № 1. С. 1–8.

28. Концепція національної інформаційної політики. URL : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc41?pf3511=13798>.

29. Клапків А.І. Інформаційне забезпечення діяльності органу місцевого самоврядування. Актуальні проблеми менеджменту та публічного управління в умовах інноваційного розвитку економіки: зб. матеріалів доп. всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю, м. Тернопіль, 15 травня 2020 р. Тернопіль, 2019. Ч.2. С. 334-338.

30. Копійка О. В. Інформаційна підтримка управлінських рішень в системі органів виконавчої влади. *Науково–технічна інформація : наук.–практ. журнал.* 2017. № 2. С. 6–12.

31. Корнійчук О. Інформаційна діяльність місцевих органів виконавчої влади (на прикладі Рівненської та Хмельницької областей): автореф. дис. ... канд. наук з

держ. упр. Л., 2015. 20 с.

32. Крутій О. М. Діалогова взаємодія органів влади та громадськості як умова демократизації державного управління : автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. Х., 2010. 36 с.

33. Курташова І. В. Електронний документообіг і його особливості. *Актуальні проблеми економіки*. 2019. № 3. С. 231–237.

34. Лопушинський І. Електронна демократія та електронне урядування: досвід США для України. *Публічне управління: теорія та практика*. 2011. № 2 (6). – С. 60–68. URL : <http://kbuara.kharkov.ua>.

35. Луценко С. М. Механізми інформаційного забезпечення публічної влади в Україні : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Запоріжжя, 2011. 20 с.

36. Мартиненко Є.В. Архітектура та безпека електронного уряду в ЄС : Аналітичний огляд URL : [http://itsway.kiev.ua/eGov_1 .pdf](http://itsway.kiev.ua/eGov_1.pdf).

37. Матвієнко О. В. Основи організації електронного документообігу : навч. посіб. К. : Центр учбової л-ри, 2018. 111 с.

38. Машкаров Ю. Г. Електронне місто – інформатизація місцевого самоврядування (на прикладі м. Харкова). *Актуальні проблеми державного управління*. 2012. № 1. С. 26–35.

39. Медведєва В. Шляхи вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення владних структур. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського*. 2019. Вип. 25. С. 155–160.

40. Менеджмент : навч. посіб. / М. М. Шкільняк, О. Ф. Овсянюк-Бердадіна, Ж. Л. Крисько, І. О. Демків. Тернопіль : КРОК, 2017. 252 с.

41. Неліпа Д. В. «Урядування в мережі»: державно-управлінське ноу-хау Європейського Союзу. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Управління*. 2013. Вип. 4. С. 50–58.

42. Нестеренко О. В. Концептуальна модель інформаційно-аналітичної системи органа державної влади. *Інформаційні технології і системи*. 2013. Т. 6, № 1–2. С. 46–53.

43. Олуйко В. Інформаційне забезпечення державної служби. *Менеджер*. 2013. № 2 (24). С. 12–17.

44. Офіційний сайт Колиндянської сільської ради. URL : <https://www.chortkivmr.gov.ua/>

45. Писаренко В.П. Переваги електронного документообігу в діяльності органів державної влади та проблеми впровадження. Харків: ДокНаукДержУпр, 2012. С. 31–35.

46. Приймак Ю. Ю. Механізми управління національними інформаційними ресурсами України в електронному урядуванні : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. К., 2012. 20 с.

47. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22 трав. 2003 р. №852–IV. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/852-15>.

48. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 трав. 2003 р. № 851–IV. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.

49. Про затвердження Типового порядку здійснення електронного документообігу в органах виконавчої влади : постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2004 р. № 1453. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

50. Про запровадження Національної системи індикаторів розвитку інформаційного суспільства : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.11.2012 р. № 1134. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1134-2012-%D0%BF>.

51. Про затвердження Порядку застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовт. 2004 р. №1452: зі змінами. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1452-2004-п>.

52. Про затвердження Порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання: наказ Міністерства юстиції України від 11 листоп. 2014 р. № 1886/5. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1421-14>.

53. Про затвердження Порядку роботи з електронними документами через систему електронної взаємодії органів виконавчої влади з використанням електронного цифрового підпису : наказ Міністерства юстиції України від 1 листопада 2012 р. № 1600/5. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua>.

54. Про затвердження Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях: наказ Міністерства юстиції України від 18 черв. 2015 р. № 1000/5. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15>.

55. Про затвердження Типового порядку здійснення електронного документообігу в органах виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовт. 2004 р. № 1453. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1453-2004-%D0%BF>.

56. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах : закон України від 05.07.1994р. № 80/94-ВР. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80/94-вр>

57. Про захист персональних даних : закон України № 2297-VI від 01. 06. 2010 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 34. С. 481. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>.

58. Про інформацію : закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.

59. Про місцеві державні сільської ради : закон України від 09.04.1999 №586-ХРV (Із змінами, внесеними згідно із Законом №650-УПІ від 01.09.2015). *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 20. Ст. 190.

60. Про науково-технічну інформацію : закон України № 3322-XII від 25. 06. 1993 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 33. С. 345. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3322-12>.

61. Про доступ до публічної інформації : закон України від 13.01.2011 №2939-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.

62. Про Національну програму інформатизації : закон України № 74 / 98-ВР від 04. 02. 1998 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 27-28. С. 181. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>.

63. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні у 2007-2015 роки : закон України № 537-V від 09. 01. 2007 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. №12. С. 102. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/537-16>.

64. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів

місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації: закон України № 539 / 97–ВР від 23. 09. 1997 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. №49. С. 299. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show /539/97-%D0%B2%D1%80>.

65. Про соціальний діалог в Україні : закон України № 2862–VI від 23.12.2010 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 28. С. 255. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/ show/2862-17>.

66. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2010 р. № 2250. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua>.

67. Про схвалення Концепції створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів : розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 вересня 2012 р. № 634. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua>.

68. Про телекомунікації : закон України від 18.11.2003 р. № 1280–IV. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1280-15>.

69. Проект Концепції формування та функціонування інформаційно-аналітичної системи органів державної влади та органів місцевого самоврядування. URL : http://kmu.gov.ua/control/uk/publish/printable_ article?art_id=34783.

70. Про створення єдиного інформаційного середовища соціальної сфери та забезпечення обміну інформацією між центральними органами виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 вересня 2013 р. №718. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/718-2013-%D0%BF>.

71. Соколов А. Інформаційні технології в організації інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 5. С. 86–88.

72. Avhustyn R., Pasichnyk R., Susla M., Honchar L. Mathematical models of websites attendance and methods of its improvement. Experience of Designing and Application of CAD Systems in Microelectronics (CADSM), 2017 14th International Conference The, 375-377

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Тернопільський національний економічний університет
Кафедра менеджменту, публічного управління та персоналу**

Клапків Андрій Ігорович

**Вдосконалення механізму інформаційного
забезпечення органу місцевого самоврядування**

спеціальність 074 «Публічне управління та адміністрування»
освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»
Випускна кваліфікаційна робота за освітнім ступенем «бакалавр»

Частина 2

ДОДАТКИ

ТЕРНОПІЛЬ – 2020